

ઓગસ્ટ ૨૦૧૯

દાદાવાણી

૧૫ ૨ ૧૧૫૫ ૬૨૯

અમારે પહેલા હીરાબા સાથે મતભેદ બહુ પડતો'તો. કારણ અણસમજણ હતી ને !
પછી અનુભવ થયો કે આ ભૂલ કરી રહ્યા છીએ. આપણને આ ન શોભે. ઘરના
માણસને દુઃખ કેમ દેવાય ? પછી એમની જોડે રાગે પડી ગયું. અમારે મોક્ષે જવું હોય
તો અમારી ગરજે એમના પ્રતિક્રમણ કરવાનાં ને !

વર્ષ : ૨૪, અંક : ૧૨
સળંગ અંક : ૨૮૮
ઓગષ્ટ ૨૦૧૯
પાનાં : ૨૮

દાદાવાણી

દાદા ખોલે પોતાની 'ભૂલપોથી'

Editor : Dimple Mehta

© 2019,

Dada Bhagwan Foundation.
All Rights Reserved.

Printed by & Published by
Dimple Mehta on behalf of
Mahavideh Foundation
Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Owned by & Published at
Mahavideh Foundation
Simandhar City, Adalaj,
Dist.-Gandhinagar - 382421

Printed at
Amba Offset

B-99, GIDC, Sector-25,
Gandhinagar – 382025.

સંપર્ક સૂત્ર :

અડાલજ ત્રિમંદિર, સીમંધર સીટી,
અમદાવાદ-કલોલ હાઈવે,
મુ.પો.: અડાલજ-૩૮૨૪૨૧
જિ. ગાંધીનગર, ગુજરાત.
ફોન : (૦૭૯) ૩૮૮૩૦૧૦૦
email:dadavani@dadabhagwan.org
www.dadabhagwan.org
દાદાવાણી ફરિયાદ માટે : ૮૧૫૦૦૭૫૦૦

લવાજમ (ગુજરાતી)

૧૫ વર્ષ

ભારત : ૧૫૦૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૧૫૦ ડોલર
યુ.કે. : ૧૨૦ પાઉન્ડ

વાર્ષિક સભ્ય

ભારત : ૧૫૦ રૂપિયા
યુ.એસ.એ. : ૧૫ ડોલર
યુ.કે. : ૧૨ પાઉન્ડ

D.D. / M.O. 'મહાવિદેહ
ફાઉન્ડેશન'ના નામે મોકલવો.

સંપાદકીય

આ જગતમાં પોતે શેનાથી અંધાયેલો છે ? દુઃખ કેમ ભોગવવા પડે છે ? શાંતિ કઈ રીતે મળી શકે ? મુક્તિ કઈ રીતે પમાય ? પરમ પૂજ્ય દાદા ભગવાન (દાદાશ્રી) કહે છે કે 'આ જગતમાં પોતાને પોતાની ભૂલોથી જ અંધન છે. આ જગતમાં કોઈ વસ્તુએ પોતાને અંધ્યા નથી, પોતાના બ્લંડર્સ અને મિસ્ટેકથી અંધાયેલો છે !' અર્થાત્ નિજ સ્વરૂપની અજ્ઞાનતા એ સર્વ ભૂલોનું મૂળ છે અને પરિણામે અનંતી ભૂલો સર્જયા જ કરે છે.

દાદાશ્રી કહેતા કે આ જ્ઞાનનો આવિર્ભાવ થતાં પહેલા અમારામાંય ક્રોધ-માન-માયા-લોભ, રાગ-દ્રેષ હતા, એમાં વિશેષ કરીને માનનું જ જોર હતું. આ માનમાં બધા કરતા વધારે, 'હું કંઈક છું' એ રોગ હતો. પોતાની પાસે કશુંય ના મળે, કંઈ ભલીવાર નહીં, છતાં માની બેઠેલા એટલું જ. આ ગાંડો અહંકાર મારી નાખે, પોતાની જાતને બહુ નુકસાન કરે. ઘરના પણ દુઃખી થાય અને પોતે પણ દુઃખ પામે.

પ્રસ્તુત અંકમાં દાદાશ્રીને જ્ઞાન પહેલા એમના અહંકારથી થયેલ ભૂલો અને જ્ઞાન પછી એમની અટપટો, કડક વાણી, સ્યાદવાદ ચૂક્યા હોય એવા પ્રસંગો એકત્રિત કરેલ છે. દાદાશ્રીના જીવનના પ્રસંગોથી આપણે પરિચિત છીએ પણ તે જ પ્રસંગોને એક વિશિષ્ટ દૃષ્ટિથી મૂલવવાની અભિરુચિ આપણામાં ખીલે, એ જ મુખ્ય આશય આ સંકલન પાછળ રહેલો છે.

દાદાશ્રીએ પોતાની જીવનની કિતાબ ખુલ્લી કરતાં વ્યવહારની બધી જ ભૂલો મહાત્માઓ સામે કહી નાખી છે, આમ પોતે આલોચના-પ્રતિક્રમણ કરી પોતાની ભૂલોથી મુક્ત થઈ ગયા ! આવા મહાન જ્ઞાનીપુરુષ પોતાની ભૂલો જાહેરમાં ખુલ્લી કરી નાખે, ક્યાંય સિકેસી જોવા ના મળે એ હકીકત ખરેખર પ્રસંશનીય છે. તેઓએ શું ભૂલ કરી, કેવી રીતે ભૂલમાંથી બહાર નીકળ્યા અને ભૂલોથી મુક્ત થયા, શું બોધ લીધો અને એ જાગૃતિ આપી વિંદગી હાજર રાખી, ફરી એ ભૂલો ક્યારેય રિપીટ થવા દીધી નથી. આમ સમજણપૂર્વકના પુરુષાર્થે પોતે ચોખ્ખા થઈ મોક્ષને લાયક થઈ ગયા.

દાદાશ્રી કહેતા કે 'જ્ઞાની કરે એ નથી કરવાનું પણ એ કહે એ કરવાનું છે.' એટલે એમના જીવનમાં થયેલી ભૂલોનું આપણે અનુકરણ નથી કરવાનું, પણ એવી ભૂલો ના થાય એની જાગૃતિ રાખી કાયમ ભૂલ રહિત થવાનું છે, તો મોક્ષમાર્ગ પૂરો થશે. જ્યારે પોતે પોતાની જાત માટે નિષ્પક્ષપાતી થશે ત્યારે બધી ભૂલો જોઈ શકશે. અહીં દાદાશ્રી મહાત્માઓને એ બોધ શીખડાવી જાય છે કે જીવનમાં પોતાની ભૂલો ઓળખો, એના ઉપર પસ્તાવા લઈ ભૂલોથી મુક્ત થાવ અને ભૂલો ખલાસ થશે ત્યારે અહીં જ સ્વસત્તાનો અનુભવ થશે.

- જય સચ્ચિદાનંદ

દાદા ખોલે પોતાની 'ભૂલપોથી'

માતનું જ સામ્રાજ્ય

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, પૂર્વ જન્મના આપના આટલા બધા સારા કર્મો હતા, તોય આપને આટલી બધી પાછલી ઉંમરમાં કેમ જ્ઞાન થયું ? પહેલાં કેમ ના થયું ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને, અમારું મોહનીય કર્મ પૂરું થાય ત્યારે જ્ઞાનાવરણ તૂટે. જ્ઞાનનું આવરણ ક્યારે તૂટે ? મોહનીય કર્મ પૂરું થાય ત્યારે. અમને શેનો મોહ હતો ? અમને કોઈ પ્રકારનો મોહ નહોતો. પૈસાનો કે વિષયનો કોઈ મોહ નહોતો. એક માનનો જ મોહ !

પ્રશ્નકર્તા : હા. એ સમજાવો ને ! ૧૯૫૮માં આપને જ્ઞાનનો આવિર્ભાવ થયો, એ પહેલાં આપની આંતરિક પરિસ્થિતિ વિશે જરા વિગતવાર સમજાવો ને !

દાદાશ્રી : હા, જ્ઞાનનો આવિર્ભાવ થતા પહેલાં ક્રોધ-માન-માયા-લોભ, રાગ-દ્વેષ હતા, એમાં વિશેષ કરીને માનનું જ જોર હતું, સામ્રાજ્ય જ માનનું હતું અને એના આધારે બીજા કષાયો જીવી રહ્યા હતા. માનનું જ જોર ! પાછું અભિમાનનું જોર નહીં. અભિમાન તો, પાછું મમતા હોય ત્યારે અભિમાન થાય. આ તો મમતા વગરનું માન !

પ્રશ્નકર્તા : મમતા વગરનું માન કેવું હોય ?

દાદાશ્રી : 'હું જ, હું જ કંઈક છું, હું જ કંઈક છું' એ.

પ્રશ્નકર્તા : એ તો મમતા કહેવાય.

દાદાશ્રી : ના, મમતા તો બીજી વસ્તુ છે. 'આ મારું છે', એનું નામ અભિમાન. 'આ મારું છે, આ કેવું છે, આ મારું છે' એ અભિમાન કહેવાય અને માન એટલે 'હું'નું જ છે તે બહુવચન,

એ માન કહેવાય. માન તો હોય. માન હોય, તેનો વાંધો નથી. અભિમાન છે તે મમતા દેખાડે. મમતા હોય તો જ અભિમાન હોય. તે મમતાનું મૂળથી લક્ષણ અમારામાં ઓછું, બિલકુલેય ઓછું ! આ માનનું જ હતું કે 'હું કંઈક છું', બધા લોકો કરતાં વધારેમાં વધારે 'હું કંઈક છું' એ બધું ખોટું. કશુંય ના મળે, કંઈ ભલીવાર જ નહીં, માની બેઠેલા એટલું જ.

હું 'જ્ઞાન' પહેલાંના જીવનની વાત કરું છું, કે બીજા કષાયો ક્રોધ-માયા-લોભ, એ બધા માનના 'અંડરહેન્ડ' (તાબામાં) થઈને ફર્યા કરતા હતા ને મમતાનો ગુણ પહેલેથી નહીં.

એ મુખ્ય ગુણ સરસ હતો, એનો પ્રતાપ આ ! અને મમતાવાળો સો ગણો ડાહ્યો હોય તોય સંસારમાં જ ઊંડો ઊતરેલો હોય. અમે મમતારહિત, તે ખરેખર મજા આવી. આ મમતા એ જ સંસાર છે, અહંકાર એ સંસાર નથી.

પ્રશ્નકર્તા : અને એમાં આવું 'જ્ઞાન' થઈ ગયું, એ તો બહુ કહેવાય !

દાદાશ્રી : 'જ્ઞાન' થઈ ગયું. કારણ કે મહીં ચોખ્ખું હતું ને ! મમતા નહોતી. વાંધો જ આ અહંકારનો હતો. પણ મમતા નહોતી એટલે આ દશા થઈ ! સહેજે મમતા નહીં, લાલચ નહીં પણ મારું નામ દીધું કે પેલાનું આવી બન્યું. એટલે કેટલાંક તો મારી પાછળ એવું કહે, 'આનો રોફ બહુ જ છે.' ત્યારે કેટલાંક તો કહે, 'અરે, જવા દો ને, તુંડમિજાજી છે.' એટલે મારા માટે શું શું વિશેષણ વપરાય, તે બધું પાછળ રહીને જાણું પાછો.

અમારે તો ઓબ્લાઈઝીંગ નેચર (પરોપકારી સ્વભાવ) ને બીજા બધા ગુણો સારા, તેથી દુર્ગુણો

નહીં પડેલા. પાછા અહંકારને લઈને દુર્ગુણો પડેલા નહીં.

હંમેશાં અહંકારને લઈને તેના બીજા દુર્ગુણો ઓગળી જાય. કારણ કે લોકો પાછળથી બહારના ખોળતા હોય કે કઈ જગ્યાએ વાંકા ચાલે છે ? ચોરીઓ કરે છે, લુચ્ચાઈઓ કરે છે ? ભેળસેળ કરતો હોય ને, તો ભૂલો કાઢે. એટલે પોતે અહંકારને લઈને એવી ભૂલો ના કરે.

મનમાં માતેલું માન

એટલે પોતે મનમાં એમ જ જાણે કે હું જ છું, આ દુનિયામાં કોઈ છે જ નહીં. જો, પોતાની જાતને શુંય માની બેઠેલા ! મિલકતમાં વધારે કશું નહીં. દસ વીઘા જમીન અને એક ઘર, એ સિવાય બીજું કશું નહીં. અને ચરોતરનો રાજા હોય એવો મનમાં રોફ રહે. કારણ કે આજુબાજુના છ ગામવાળા લોકોએ અમને ચગાવેલા. પૈઠણિયા વર, માગો એટલી પૈઠણ (દહેજ) આપે ત્યારે આ વર ત્યાં પૈણવા જાય. એની આ મગજમાં તુમાખીઓ ભરાઈ ગયેલી. અને કંઈ પૂર્વભવનું લાવેલો, તેથી આ ખુમારીઓ બધી હતી. તેમાંય મારા મોટાભાઈ જબરજસ્ત ખુમારીવાળા હતા.

મારા બ્રધર (ભાઈ) મણિભાઈ તો સિંહ જેવા, આમ બહાર નીકળે ને, તો સો માણસ તો બીને આઘુંપાછું થઈ જાય, એમની આંખો દેખીને આઘાપાછા જતા રહે. તે દિવસે એ પાવર કેટલો ? હું હઉ ભડકતો હતો. એ શું પાવર ! જબરજસ્ત પાવરવાળો માણસ ! દેખાવ તો ભવ્ય ! બધી રીતે આમ ભવ્ય ! બોલો હવે, પછી પાવર હોય ને, આ મગજમાં ? પાવર ચઢી ગયેલો હોય ને ? એટલે મારા મોટાભાઈ બહુ અહંકારી હતા. લોક બહાર એમને કહે કે એ અહંકારી છે અને ‘મને બહુ ડાહ્યો’ કહે. પણ મારા મોટાભાઈ મને શું કહે ? ‘તારા જેવો અહંકારી મેં ગુજરાતમાં જોયો

નથી.’ એટલે મેં એમને પૂછ્યું, ‘કઈ રીતે તમે મને અહંકારી કહો છો ? મારામાં ક્યાં અહંકાર દેખાય છે ?’ ત્યારે કહે, ‘તારો અહંકાર એ ધૂપો અહંકાર છે. મને બધું સમજાઈ ગયું છે.’ અંદરખાને મારી ઊંડી ગાંઠ અહંકારની ! એ મને કહેતા હતા, પણ મારા માન્યામાં નહતું આવતું. મેં કહ્યું, ‘અહંકારી તો એ છે !’ પછી મેં તપાસ કરી, ત્યારે મને એવું લાગ્યું કે આ તો બહુ મોટો અહંકાર છે. તે ઊંડી ગાંઠની પછી મને ખબર પડી, એમના ઓફ થઈ ગયા પછી. મારી ગાંઠ ફૂટીને ત્યારે ખબર પડી કે ‘ઓહોહો ! ખરું કહેતા હતા મણિભાઈ !’ અને પછી એ અહંકાર બહુ કેડવા માંડ્યો. કેડે તો સહન ના થાય. શી રીતે સહન થાય ?

મારા મોટાભાઈને હું ‘માની’ કહેતો હતો, ત્યારે એ મને ‘માની’ કહેતા હતા. તોય એક દહાડો મને શું કહે છે ? “તારા જેવો ‘માની’ મેં જોયો નથી.” મેં કહ્યું, ‘શેમાં મારું માન જુઓ છો ?’ ત્યારે કહે, ‘દરેક બાબતમાં તારું માન હોય છે.’

તે પછી મેં તપાસ કરી, તો બધી બાબતમાં માન નીકળ્યું મારું અને તે જ કેડતું હતું. અને માનને માટે શું કર્યું ? જે કોઈ હોય, તે કહે કે ‘અંબાલાલભાઈ, અંબાલાલભાઈ !’ હવે ‘અંબાલાલ’ તો કોઈ કહે જ નહીં ને ! છ અક્ષરથી બોલે. અને પછી ટેવ પડી ગઈ, ‘હેબિચ્યુએટેડ’ થઈ (ટિવાઈ) ગયા તેમાં. હવે માન બહુ ભારે એટલે માનનું રક્ષણ કરે ને ! તે પછી ‘અંબાલાલભાઈ’ના છ અક્ષર ના બોલાય અને કો’ક ઉતાવળમાં ‘અંબાલાલ’ બોલી ઊઠે, એ કંઈ ગુનો છે એનો ? છ અક્ષર સામટા એકદમ ઉતાવળમાં તો શી રીતે બોલાય તે ?

પ્રશ્નકર્તા : પણ તમે એવી આશા રાખો ને ?

દાદાશ્રી : અરે, હું પછી તોલ કરું કે “આ મને ‘અંબાલાલ’ કહ્યું પાછું ? શું સમજે છે ? શું ‘અંબાલાલભાઈ’ ના બોલાય એનાથી ?” ગામમાં

દસ-બાર વીઘાં હોય ને બીજો કશો રોફ નહીં તોય મનમાં શું માની બેઠા ? અમે છ ગામના અમીન, વાંકડાવાળા !

હવે સામાએ ‘અંબાલાલભાઈ’ ના કહ્યું હોય તો મને આખી રાત ઊંઘ ના આવે, અકળામણ થાય. લે ! એમાં શું મળી જવાનું ? આમાં મોઢું કંઈ મીઠું થઈ જવાનું ? કેવો સ્વાર્થ માણસને હોય છે ! એ સ્વાર્થ, તે એમાં કશોય સ્વાદ ના હોય. છતાંય માની બેઠેલો છે, તેય લોકસંજ્ઞાથી. લોકોએ એમાં મોટા બનાવ્યા ને લોકોએ મોટા માન્યા પણ ખરા ! અરે, આ લોકોના માનેલાનું શું કરવાનું તે ?

આ બધી ગાયો-ભેંસો આપણા સામું જોઈ રહે અને પછી કાન હલાવતી હોય તો આપણે એમ સમજી જવાનું કે આપણને માન આપે છે આ ? એવું છે આ તો બધું. આપણા મનમાં માનીએ કે આ લોકો બધા માનથી જોઈ રહ્યા છે ! એ તો સહુ સહુના દુઃખમાં છે બિચારાં, સહુ સહુની ચિંતામાં છે. એ તમારા સારુ કંઈ પડી રહ્યા છે ? નવરા છે ? સહુ સહુની ચિંતામાં ફર્યા કરે છે !

માન માટે ગુના માથે લીધા

રોજ ચચ્યાર ગાડીઓ અમારા ઘર આગળ પડી રહે. મામાની પોળ, સંસ્કારી પોળ ! આજથી પિસ્તાળીસ વર્ષ પર ક્યાં બંગલામાં લોકો રહેતા હતા ? ત્યારે મામાની પોળ બહુ ઉત્તમ ગણાતી હતી. તે દહાડે અમે ત્યાં મામાની પોળમાં રહેતા હતા અને પંદર રૂપિયાનું ભાડું. તે દહાડે લોકો સાત રૂપિયાના ભાડામાં પડી રહે. આમ અમે મોટા કંટ્રાક્ટર કહેવાઈએ. હવે ત્યાં મામાની પોળમાં પેલા બંગલામાં રહેવાવાળા આવે મોટરો લઈને. કારણ કે ઉપાધિમાં સપડાયેલા હોય, તે અહીંયા સલાહ લેવા આવે. તે ઊંઘ-છતું કરીને આવ્યા હોય ને, તોય એમને ‘પાછલે બારણે’ રહીને કાઢી મેલું. ‘પાછલું બારણું’ દેખાડું કે અહીં રહીને નીકળી

જાવ. હવે ગુનો એણે કર્યો અને ‘પાછલે બારણે’ છોડાવી આપું હું. એટલે ગુનો મારા માથે લીધો. શેના સારુ ? પેલું માન ખાવા સારુ ! ‘પાછલે બારણે’ કાઢી મેલવું એ ગુનો નથી ? આમ અક્કલથી દેખાડ્યું હતું પાછું, તે પેલા બચી જાય. એટલે પેલા અમને માનથી રાખે, પણ ગુનો અમને ચોંટે. પછી સમજાયું કે બેભાનપણામાં આ બધા ગુના થાય, માન ખાવા માટે. પછી માન પકડાયું. તે પછી જો ચિંતા થાય માનની !

પ્રશ્નકર્તા : આપે માન પકડ્યું, પછી માનને કઈ રીતે માર્યું ?

દાદાશ્રી : માન મરે નહીં. માનને આ આમ ઉપશમ કર્યું. બાકી, માન મરે નહીં. કારણ કે મારનારો પોતે, કોને મારે ? પોતે પોતાને મારે કેવી રીતે ? એટલે ઉપશમ કર્યું ને જેમ તેમ દહાડા કાઢેલા.

ગમતો અહંકાર દુઃખદાયી બન્યો

ત્યારે આજુબાજુવાળા લોક શું કહે ? બહુ સુખી માણસ ! હવે ત્યારે કંટ્રાક્ટનો ધંધો, તે પૈસા આવે-જાય. લોકો પર પ્રેમ, તે લોકોએ પણ પ્રેમદષ્ટિ કબૂલ કરી કે ભગવાન જેવા માણસ, બહુ સુખી માણસ ! લોક કહે કે સુખી માણસ ને હું ચિંતા પાર વગરની કરતો હતો. પછી એક દહાડો ચિંતા મટતી નહોતી, ઊંઘ જ નહોતી આવતી. પછી બેઠો અને ચિંતાનું પડીકું વાળ્યું. આમ વાળ્યું, તેમ વાળ્યું ને ઉપર મંત્રોથી વિધિ કરી અને પછી બે ઓશીકા વચ્ચે મૂકીને સૂઈ ગયો, તે ઊંઘ ખરેખરી આવી ગઈ. અને પછી સવારમાં પડીકાને વિશ્વામિત્રીમાં પધરાવી આવ્યો. પછી ચિંતા ઓછી થઈ ગઈ. પણ જ્યારે ‘જ્ઞાન’ થયું ત્યારે બધું આખું જગત જોયું જાણ્યું.

પ્રશ્નકર્તા : પણ ‘જ્ઞાન’ પહેલાં એનીય જાગૃતિ તો હતી ને, કે આ અહંકાર છે એમ ?

દાદાશ્રી : હા, એ જાગૃતિ તો હતી. અહંકાર

છે તેય ખબર પડતી હતી, પણ એ ગમતો હતો. પછી બહુ કૈડ્યો ત્યારે ખબર પડી કે આ તો આપણો મિત્ર ન્હોય, આ તો આપણો દુશ્મન છે. મજા નથી એ કશામાં.

પ્રશ્નકર્તા : એ અહંકાર દુશ્મન ક્યારથી લાગવા માંડ્યો ?

દાદાશ્રી : રાતે ઊંઘ ના આવવા દે ને, એટલે સમજી ગયો કે આ તો કઈ જાતનો અહંકાર ! એટલે તો એક રાતે આમ પડીકું વાળીને સવારે વિશ્વામિત્રી જઈને પધરાવી આવ્યો. શું થાય પણ ?

પ્રશ્નકર્તા : એટલે પડીકામાં શું મૂક્યું ?

દાદાશ્રી : આ બધો અહંકાર ! મેલ પૂળો અહીંથી આ. શેના સારુ તે ? વગર કામના, નહીં લેવા, નહીં દેવા ! લોક કહે, ‘પાર વગરના સુખિયા છે’ અને મારે તો અહીં સુખનો છાંટો ના દેખાતો હોય, મહીં અહંકારની ચિંતા-ઉપાધિઓ થયા કરે ને !

અજ્ઞાન દશામાં ‘અમારો’ અહંકાર

મને અહંકાર ભારે હતો. લોભ મારામાં નામેય નહીં, એટલે બીજા લોકોને હું હેલ્પ (મદદ) કર્યા કરું. અને હેલ્પ કરવાથી લોકો મને માન આપે. અને માનથી હું પાછો પુષ્ટ થયા કરું.

પ્રશ્નકર્તા : આપનામાં જે જન્મથી જ મમતાપણું નથી, તો આગળ પૂર્વભવે શું કરેલું હોય તો આ દશા આવે ?

દાદાશ્રી : અહંકારના ‘બેઝમેન્ટ’ (પાયા) ઉપર પડી રહેલા. મમતાની કંઈ પડેલી નહીં. અહંકારના રોફમાં જ ફર્યા કરે. માન-તાનમાં જ પડી રહે.

અમારો તો સરસ ગુણ હતો કે (માત્ર) અહંકારી ! માન આપે કે ખુશ ! બીજું કશું જોઈએ નહીં, કોઈ ચીજ જોઈએ નહીં. ભૂખ્યા બેસાડી

રાખો તો બેસી રહીએ પણ તમે આ ‘આવો, બેસો, કેમ છો, તેમ છો ?’ માન આપો તો બેસી રહીએ, એ જ રોગ !

એ અહંકાર છોડવો ક્યારે ?

પ્રશ્નકર્તા : આ અહંકાર છોડી દેવાનું મન ક્યારથી થયું ? એ ગાંડો અહંકાર તમે ક્યારથી છોડી દીધો ?

દાદાશ્રી : એ છોડ્યો છૂટે નહીં. અહંકાર છૂટતો હશે ? એ તો આ સુરતના સ્ટેશને જ્ઞાન પ્રગટ થઈ ગયું, તે એની મેળે છૂટી ગયો. બાકી છોડ્યો છૂટે નહીં. છોડનાર કોણ ? અહંકારના રાજમાં છોડનાર કોણ ? આખો રાજા જ અહંકાર, એને છોડે કોણ ? પહેલા તો મેં બહુ રોફ મારેલા.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, હીરાબા ઉપર પણ રોફ માર્યા હતા તમે ?

દાદાશ્રી : અરે ! બહુ રોફ, આમ કડક બહુ. બહુ સહન કરવું પડે એ બિચારાને, એ જ સહન કરે ! પછી મને સમજણ પડી ગઈ, કે આ તો ભૂલ થઈ રહી છે આ બધી. એટલે પછી બંધ કરી દીધું. નાનપણમાં તો સમજણ ના પડે ને કે આ ભૂલો છે, નરી ભૂલો જ છે ને બધી !

ખોટી ખુમારીમાં ગાંડા કાઠ કાઠ કરેલા

પ્રશ્નકર્તા : આપે રોફ માર્યા’તા, બીજું શું કર્યું હતું ?

દાદાશ્રી : નાનપણમાં અણસમજણમાં લઢેલાય થોડીવાર. સમજણ આવ્યા પછી નહીં.

પ્રશ્નકર્તા : શેના માટે લઢેલા ? શી બાબતમાં ?

દાદાશ્રી : એમની જોડે અમથી અમથી બાબતમાં કકળાટ, અમથું અમથું ભાંજગડો થાય. જરા કઠી ખારી થઈ ગઈ હોય તેથી.

ખોટી ખુમારીમાં ગાંડા કાઢ કાઢ કરેલા, જાણે બે ગામના ઠાકોર હોય ને એવી ખુમારી ! મૂળ પાટીદાર સ્વભાવને, જોયેલું બધું તોફાન ! તે ખાવામાં જરા કંઈક માહું થયેલું હોય ને, તે સાણસીઓ ફેંકેલી ! મગજ વાંકું પહેલા, મૂળથી એવું.

કારણ કે એવું છે ને, આપણે છ ગામના પાટીદાર, એટલે ચેકવાળા (દહેજ મળે એવા) માણસ ! પોતાની જાતને બહુ મોટું માને. અને પેલી જાણે કે આપણે ચેક આપ્યા (દહેજ આપ્યું) ત્યારે તો આવ્યા છે ! એટલે એ ડિમ થઈ ગયેલી હોય (દબાઈ ગયેલી હોય). એટલે એમનાથી તો આવું બને નહીં, જ્યારે આ બહુ રોફ મારે મૂઆ.

અમારું થોડું ગાંડું કહેવાય. અહંકાર ભારે એટલે ગાંડું. કશું હોય નહીં ને બૂમાબૂમ કરે, અહંકાર બોલે. બીજાને ઉતારી પાડે. એટલે ગાંડું જ કહેવાય ને ? અમારા પાટીદારમાં સ્ત્રીઓ કહે ને, કે ‘અહીં સ્ત્રીઓ તો ડાહી આવે છે, તમે બધા ગાંડા.’ બીજા બધા કબૂલ ના કરે ને ! અમે તો કબૂલ કરીએ. મેં જોયેલું ગાંડપણ, ગાંડપણ જોયેલું મારામાં.

સમજાઈ ભૂલ, સાણસી ફેંકતા

અમે હઉ અમુક ઉંમર સુધી સાણસી લઈને આમ ફટ દઈને ફેંકતા’તા. આબરૂદાર લોક ને ! ખાનદાન ! છ ગામના પટેલ ! પછી ખબર પડી કે આ મારી ખાનદાની નીકળી ગઈ ! આબરૂનું લિલામ થઈ ગયું ! સાણસી મારી ત્યાંથી આબરૂનું લિલામ ના થયું કહેવાય ? સ્ત્રીને સાણસી મારે આપણા લોક ? અણસમજણનો કોથળો ! તે કશું બીજું ના જડ્યું તો સાણસી મારી ! આ તે કંઈ શોભે આપણને ?

અમારે પહેલા મતભેદ બહુ પડતો’તો. કારણ અણસમજણ હતી ને ! તેમાં પાટીદારિયા લોહી

અને અણસમજણ બે ભેગું થાય, પછી શું થાય ? સાણસીઓ છૂટી મારે. સમજણ જ નહીં ને બળી ! પછી અનુભવ થયો કે આ ભૂલ કરી રહ્યા છીએ. કઈ પ્રકારની ભૂલ કરી રહ્યા છીએ ? આ ભૂલ આપણને ન શોભે. શાસ્ત્રો વાંચ્યા, બધું વાંચ્યું, પછી ખબર પડી કે આ તો ભૂલ થઈ રહી છે ! આવી ભૂલ કેમ ચાલે ? ઘરના માણસને દુઃખ કેમ દેવાય ? આ તો લોકોનું કહેલું સાંભળીને બધું કરેલું. ‘બૂધે નાર પાંસરી’ એવું કહે આપણા લોક ! હવે તે ધોર અજ્ઞાનતા ! પછી એમની જોડે રાગે પડી ગયું. પછી ચાલીસ વર્ષથી મતભેદ નહીં પડેલો. કારણ કે મેં હિસાબ કાઢ્યો કે એ ઘર ચલાવે છે. તે એમને આટલા રૂપિયા આપી દેવા. એટલે ઘર ચલાવે બધું. પછી આપણે હિસાબ-બિસાબ પૂછવો નહીં અને આપણા મહીં એ હિસાબ ના પૂછે. પોતપોતાના ડિવિઝન (વિભાગ)માં જુદું જુદું રાખેલું સારું. એટલે મતભેદ ના પડે, બને ત્યાં સુધી.

લોકોએ સમજણ કેવી પાડેલી કે ધણીએ તો બૈરીને ઠેકાણે જ રાખવી પડે. એટલે હું મારી જાતને ધણી માની બેઠો હતો. ધણી ! ખેતરનાય ધણી, જમીનના ધણી અને સ્ત્રીના પણ ધણી ! તે હું મારી જાતને ધણી માની બેઠો હતો, તેનો ફસાયો હતો. પછી ખબર પડી કે આ તો ધણી નહોય, આ તો આપણે પાર્ટનર (ભાગીદાર) છીએ. વી આર પાર્ટનર (આપણે ભાગીદાર છીએ). એટલે પછી મેં એમને કહ્યું કે ‘ઘરનું કામ તમારે સંભાળી લેવું, રસોડાનું અને બહારનું કામ મારે સંભાળી લેવાનું. તમારામાં મારે ડખલ નહીં કરવાની, મારામાં તમારે ડખલ નહીં કરવાની.’

તબળાઈ સમજી પાછા ફર્યા

મેં આ વાક્ય જ્યારથી સાંભળ્યું કે ‘નબળો ધણી બાયડી ઉપર શૂરો.’ મેં કહ્યું, ‘ભલા હું નબળો ! આ આમની જોડે શૂરવીરતા કરી મેં !’ પોતાની જાતને તપાસી જોવું જોઈએ કે નહીં ?

પોતે નબળો નહીં ? પહેલા નબળાઈ થઈ ગયેલી. અમથો અમથો મતભેદ પડી જાય વાતવાતમાં, પણ છેલ્લા પચાસ વર્ષથી તો નહીં જ. કારણ કે પછી અમે ક્યડેલા જ નહીં અને આ સિદ્ધાંતને માનતા આવેલા ઘણા કાળથી. તે ક્યડવામાં માનેલું જ નહીં ને ! પોતાની સત્તામાં આવ્યો, જે પોતાના હાથ નીચે આવ્યો તેનું તો રક્ષણ કરવું, એ જ મોટામાં મોટો ધ્યેય હોવો જોઈએ. કેવું ? ઊલટો એનો ગુનો થયો હોય તોય એનું રક્ષણ કરવું જોઈએ. પોતાના ઉપરી હોય એની જોડે વાંધો નથી, પણ પોતાની સત્તામાં આવ્યો તેનું રક્ષણ કરવું જોઈએ.

મતભેદ કાઢવા કાઢ્યો પોતાના જ મતને

તમને આ બધી વાતો ગમે છે કે કંટાળો આવે છે ?

પ્રશ્નકર્તા : હાજી, ગમે છે.

દાદાશ્રી : કઈ વાત ગમી ?

પ્રશ્નકર્તા : આ તમે પેલી સાણસી મારી ઘણીપણું કરેલું એ વાત કરીને, એ વાત બહુ ગમી મને.

દાદાશ્રી : આ સમજણનો કોથળો, તે કશું બીજું ના જડ્યું તો સાણસી મારી ! આ તે કંઈ રીત કહેવાય, શોભે આપણને ?

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, એ સાણસી મારી એ તો એક માર્યા પછી પતી ગયું, પણ જે પેલા આંતરિક મતભેદ હોય ને, જે બિહેવિયર (વર્તન)માં એનું પરિણામ પામે, એ તો બહુ ભયંકર કહેવાય ને ?

દાદાશ્રી : બહુ ભયંકર. પછી મેં શોધખોળ કરેલી કે આ આંતરિક મતભેદનો કંઈ ઉપાય છે ? તો કોઈ શાસ્ત્રમાં જડ્યો નહીં, એટલે પછી મેં શોધખોળ કરી જાતે કે આનો ઉપાય એટલો જ

છે કે હું મારા મતને જ કાઢી નાખું તો મતભેદ નહીં પડે. મારો મત જ નહીં, તમારા મતે મત.

આપણે પહેલા આપણો મત ના મૂકવો. સામાને પૂછવું કે આ બાબતમાં તમારે શું કહેવું છે ? સામો એનું પકડી રાખે તો આપણે આપણું છોડી દઈએ. આપણે તો એટલું જ જોવાનું કે કયે રસ્તે સામાને દુઃખ ના થાય. આપણો અભિપ્રાય સામા ઉપર બેસાડવો નહીં, સામાનો અભિપ્રાય આપણે લેવો. અમે તો બધાનો અભિપ્રાય લઈને 'જ્ઞાની' થયા છીએ. હું મારો અભિપ્રાય કોઈ પર બેસાડવા જાઉં તો હું જ કાચો પડી જાઉં. આપણા અભિપ્રાયથી કોઈને દુઃખ ના હોવું જોઈએ.

હું પચ્ચીસ વર્ષનો હતો ને, ત્યારથી તપાસ કરતો'તો. આ લાઈફ મારી બહુ ખરાબ હતી, ત્રીસ-બત્રીસ વર્ષની ઉંમર સુધી વાઈફ જોડે ઝઘડા-તોફાન ! પણ બહુ વિચારી વિચારીને શોધખોળ કરી. છેવટે પાંત્રીસ વર્ષની ઉંમરે મેં મતભેદવાળી લાઈફ પૂરી કરી નાખી. પછી મતભેદ નથી પડ્યો અમારે.

છતાં ત્રીસ-બત્રીસ વર્ષનો થયો ત્યાં સુધી તો ચીઢાતો. પછી બહુ વિચાર કર્યો. મેં કહ્યું, 'આ શું છે આની પાછળ, કોઝિઝ (કારણ) શું છે ને આ કેમ આમ છે ?' સમજવું પડે કે ના સમજવું પડે ?

પ્રશ્નકર્તા : સમજવું પડે.

દાદાશ્રી : આ આપણી ભૂલ ને, મૂર્ખાઈ-ફૂલિશનેસ છે, આ વઢવઢા ને એ બધું તો. હવે આટલું બધું ભણ્યા ને ખાનદાનના છોકરા !

પ્રશ્નકર્તા : તે આ કઈ સમજણથી બંધ થઈ ગયું, દાદા ? એ ઉંમરે જ્ઞાન તો નહોતું.

દાદાશ્રી : ના, આમ જ્ઞાન નહોતું પણ આમ બુદ્ધિકળા બહુ સારી ચાલે. બુદ્ધિથી એ પૃથક્કરણ કરીએ. પૃથક્કરણ કરી આનું શું હોવું ઘટે, શું

નહીં, જેથી કરીને આ ન થાય. અને લડવાનો શોખ હોય તો નિરાંતે પોલીસવાળાને ગાળો દઈને આવવું પણ ઘરમાં એ શોખ નહીં કરવાનો. અને ઘરમાં રીસ ચઢી હોય તો બહાર કાઢી આવવી પોલીસવાળા જોડે. પોલીસવાળા તો રાગે જ પાડી દે આપણને !

પહેલા નાનપણમાં હીરાબાને લડેલા ને, તે મને પચ્ચીસ-અઠવાવીસ વરસે ખબર પડી ત્યારે મને અરેરાટી છૂટી ગઈ.

પછી પાછલી જિંદગી હું એમના કહ્યા પ્રમાણે ચાલ્યો, મતભેદ પડે નહીં એટલા હારુ. પણ ઠેઠ સુધી કાઢ્યું. આ નાવ, મછવો કિનારે પહોંચ્યો ને !

દાદા-હીરાબાના સ્વભાવમાં ભિન્નતા

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, આપે હીરાબાની પ્રકૃતિ ઓળખીને એડજસ્ટમેન્ટ લીધા હશે ને ? એની કંઈ વાત કરો ને, તો અમને શીખવા મળે.

દાદાશ્રી : એકવાર મારે ને હીરાબાને ઝઘડો થયો હતો બાવીસ-ત્રેવીસમે વર્ષે. મેં કહ્યું, 'તમારો આ સ્વભાવ મને ગમતો નથી.' બન્યું તું એવું કે મારે ત્યાં બધા મહેમાન આવેલા ને ચૂરમું બનાવેલું, તે દહાડે તો ઘી છે તે છૂટથી વપરાય એવું બનાવતા. આવું શ્રીખંડ ને એ લોચા ના કરે, એ ચૂરમું કરે. ચૂરમું છે, કંસાર છે, સેવ છે ને જેમાં ઘી ખૂબ છૂટથી પાડે એવું.

પ્રશ્નકર્તા : પેલી ઘીવાળી રોટલી બનાવે.

દાદાશ્રી : હં... પણ ઘી આમ છૂટથી પાડે. તે મારા પેલા ફેન્ડ સર્કલ (મિત્ર વર્તુળ)ના હતા પાંચ-છ જણ, અને હીરાબા પીરસવા આવ્યા, તે પાટિયો આમ આમ કરીને પાડે એટલે મહીં આત્મા કપાઈ જાય. હવે હું શું કહેવા માગું છું કે આમ પાટિયું ઢોળી દો. ત્યારે એ શું કહેવા માગે છે કે એમને જરૂર હશે ત્યાં સુધી રેડીશ.

તે આમ ધીમે ધીમે એક-એક ડિગ્રી વધારતા જાય અને પેણે મારો મિજાજ પણ ખસતો જાય. હવે મારા સ્વભાવમાં શું ? પાટિયું ઊંધું પાડી દેવું. આ બેના સ્વભાવમાં ભિન્નતા. કારણ કે અમે તો પાટીદારો, ખાતું જરા જાડું અમારું. એટલે આમ ધી મૂકે ને, તે પાટિયું ધીમે ધીમે ડિગ્રીવાળું નમાવવાનું નહીં.

થોડું પીરસે તો આબરૂ જાય એવું લાગે

પ્રશ્નકર્તા : તો એ પટેલો પેલું ઘી આમ રેડે ત્યારે કંઈ ડિગ્રી પર પીરસે ?

દાદાશ્રી : શી રીતે નમાવતા હઈશું અમે ? આમ નાઈન્ટી ડિગ્રી (કાટખૂણે). અને આ બીજાને ત્યાં જઈએ, તો ડિગ્રીવાળું. તે આ હીરાબા ડિગ્રીવાળા હતા. એટલે મને ગમે નહીં કે આ તો આબરૂ જાય છે, આ રીતે ઘી મેલે છે એમાં. કારણ કે બુદ્ધિ જરા કાચી ને, એટલે હું છે તે ઘીનો પાટિયો આમ નમાવું અને એ જરા આમ તીરછો રાખે (ત્રાંસો રાખે). એટલે મને ચીઢ ચઢે કે આ કેવું ! આમાં તો ગરીબી લાગે છે, ખોટું દેખાશે.

પ્રશ્નકર્તા : જ્ઞાન પહેલાની વાત ને, આ તો ?

દાદાશ્રી : નાની ઉંમરમાં, બાવીસ-ત્રેવીસ વર્ષની. પેલા ભાઈબંધની આગળ મારી આબરૂ ગઈ, એવું મને લાગે, મને જાણે આબરૂની પડી હતી ને એ ગઈ. એટલે મને તો ફાવે નહીં. મારું તો મગજ તપી જાય તે દહાડે, જ્ઞાન થતા પહેલા. મને તો મહીં ઊંચું-નીચું થાય. પેલા ખાનારને કશું ના થાય. ખાનાર ટેવાયેલા હતા કે ભઈ, આપણે જરૂરિયાત પ્રમાણે મૂકશે અને આય જરૂરિયાત પ્રમાણે મૂકતા'તા બિચારા. પણ આ અમે નોબલ (મોટા મનના) એવા મોટા ! તે પેલું પાટિયું આમ ઢોળવા જોઈએ. તે પેલાથી ના થાય એટલે મને રીસ ચઢી ગઈ, ખૂબ ચઢી. તે પછી આમ લઈને

ધી રેડતા હતા ને, ત્યારે મેં પાટિયો ઊંચો કર્યો. 'આ ધાર પાડો છો ?'

પ્રશ્નકર્તા : પછી ?

દાદાશ્રી : એટલે એમને લાગ્યું ખોટું. ને પછી પેલા બધા ગયા પછી એમને ખૂબ વઢ્યો. મેં કહ્યું, 'આ આવું ના ચાલે. એકદમ પાટિયું ઊંધું વાળી દેવાનું.' ત્યારે કહે, 'હું કંઈ ઓછી તમારા ભાઈબંધને ઓછું મૂકવાની હતી ? હું આપત ને, ધીમે ધીમે આપત, તમે બહાર ઢોળી દેવડાવો એનો શો અર્થ ?' પછી મને કહેવા માંડ્યા, 'તમે મારું બધાની વચ્ચે અપમાન કરી નાખ્યું.'

સ્વભાવ છે એની પાછળ

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, ધી તો બગાડાય નહીં ને ?

દાદાશ્રી : એ બધી વાત સાચી, પણ આ અમારા પટેલો શું કરે ? અમારે ત્યાં લગ્ન હોય ને, આ પટેલોના... તો એ શું કરે ? ધીની વાઢી પીરસવા કોને મોકલે ? કે જેને કોઈ દહાડો એની જોડે ન ફાવતું હોય અને જે ધી બગાડ કરે, એવા માણસને મોકલે. એટલે થોડું વધુ ઢોળાય તોય વાંધો નહીં, પણ લોકોના મનમાં એમ થાય કે નર્યું ધી ધી ધી જ કરી નાખ્યું છે. એટલે વિરોધી માણસને મોકલે. અને તમે એ બગાડને ગણવા જાવ તે બગાડ નથી, એની પાછળ સ્વભાવ છે.

એ શું કહે કે બગાડવા ના દેવું જોઈએ, એવી એમની ઈચ્છા અને મારું કેવું કે આખી થાળી બગાડવી જોઈએ. એટલે ખોટું મારું હતું આમાં. એમાં એમનો ઈરાદો ખોટો નહોતો. એ કહે છે, 'હું બધું એમને ધરાઈને જમાડીશ પણ તમે તો બહુ ઉતાવળિયા, ધાંધલ-ધમાલ કરી નાખો.' અને મારે તો આ પાટિયું આમ કરવા જોઈએ. એટલે મારું મગજ તપી જાય. પણ તે આમ પાછું

કેવું ? ધીમે રહીને આમ દદૂડી પડે. એ પોસાય નહીં ને ! મગજ આમ થઈ જાય ! જ્ઞાન નહોતું ત્યારે બહુ થઈ જતું'તું. એટલે હીરાબાય જાણે કે 'બહુ વસમા માણસ આ તો ! આમની જોડે કંઈ પૈણ્યા ?' એવું થાય એમને.

અમે કબૂલ કરીએ અમારી ભૂલો

એ તો પછી મોટી ઉંમરમાં સમજાયું કે એમનું ડહાપણ હતું ને મારું ગાંડપણ હતું. ધીમે ધીમે એટલે એમને જેમ જેમ જરૂર હોય, તેમ તેમ રેડતી જઈશ. અને આ તો ગાંડપણ જ હતું મારું, આ તો આમ ઢોળી દઉ. ઈઝ ઈટ વે (આ કંઈ રીત છે) ? અને મને પોતાને ગાંડપણ સમજાયું ત્યારે મેં કહ્યું, 'આ તમારી કદર સાચી.' સમજાય તો ખરું ને કો'ક દહાડો ? ના સમજાય, જેને ન્યાયબુદ્ધિથી જોવું છે ?

પ્રશ્નકર્તા : સમજાય, પણ કબૂલ કરવું એ મહત્વની વસ્તુ છે.

દાદાશ્રી : ના, મોઢે કબૂલ ના કરું પણ મારા મનમાં સમજી જઉ ને ! મોઢે કબૂલ ના કરું હું. એટલી બધી મેડનેસ (મૂર્ખતા) નહોતી. એ તો એવું છે ને, મોઢે કબૂલ કરીએ, તો તે વખતે જ્ઞાન નહીં અને કબૂલ કરીએ, તો ઈગોઈઝમ (અહંકાર) ને લહાય બળે. તે ઈગોઈઝમ છે ત્યાં સુધી તો લહાય બળે એવું તો ન જ કરવું જોઈએ. પટ્ટીઓ ક્યાંથી મારીએ ? પણ મનમાં સમજી ગયો કે આ મારી ભૂલ થઈ છે.

પોતાની ભૂલો સુધારી, લીલા એડજસ્ટમેન્ટ

એટલે મને ઘણા વરસ પછી સમજણ પડી કે આમની વાત સાચી છે ને મારી ભૂલ હતી. ઘણા વરસ પછી વિચારતા સમજાયું કે એ રેગ્યુલર (માપસર) પીરસતા હોય અને આ તો આપણું ઈમોશનલપણું છે એક જાતનું. પાટિયું ઢોળી દે

તે કેટલાકને ના ફાવે, વધારે ઘી પડી જાય તો. એટલે આવી આવી ખોટી ભૂલોમાં માર... લઠંલકા લઠંલકા !

પણ પછી હિસાબ કાઢ્યો કે આ એમનું પદ્ધતસરનું છે ને મારું આ લાફાપણું છે. વધારે ઢોળી દઉ, તે એમને ખરાબ લાગે. પછી સમજી ગયો, સ્વભાવ બળ્યા એવા. એમનો સ્વભાવ કેવો છે ? વ્યાજબી સ્વભાવ છે, નોર્મલ સ્વભાવ. એટલે જેને જેટલું જોઈતું હોય, તેટલું રેડવું જોઈએ. ત્યારે એ કંઈ ખોટું ના કહેવાય. મારો સ્વભાવ તે ઘડીએ એન્નોર્મલ હતો. હવે નોર્મલ થઈ ગયો, પણ તે દહાડે એન્નોર્મલ હતો. એન્નોર્મલ સ્વભાવ એ ગાંડપણ છે, મેડનેસ છે. આસક્તિ છે એક જાતની. અતિશય નોબલપણું તેય ગાંડપણ અને બહુ કરકસરવાળુંય ગાંડપણ છે, નોર્માલિટી જોઈએ.

પણ એમનો હાથ જરા પાતળા સ્વભાવનો હતો ને, તે મને નાનપણમાં બહુ રીસ ચઢે. મહીં લહાય-ઉકાળા થયા કરે કે આવા પાતળા સ્વભાવના કંઈથી આવ્યા અહીં આગળ ? અને પછી ચપોડું (ચોપડું) આવડું આવડું. પછી સમજાયું કે આ તો ભૂલ છે ! એમની પ્રકૃતિ આવી હોય, મારી પ્રકૃતિ આવી હોય. મારી પ્રકૃતિને લોકો 'લાફો' કહે, એમની પ્રકૃતિને 'ચીકણી' કહે બધા. આ બધી પ્રકૃતિ નોર્મલ (પ્રમાણસર) પ્રકૃતિ જોઈએ. એટલે મારીયે ખોટી છે ને એમનીય ખોટી છે. નોર્મલ જોઈએ ને ? કેવી જોઈએ ? લડ્યા કરવા જેવું છે જ નહીં આ જગત. એની પ્રકૃતિ પ્રમાણે એ ચાલ્યા કરે.

પછી આમ કરતા કરતા અથડાઈ અથડાઈને બે-ચાર વર્ષમાં ઠેકાણે આવી ગયું. આપણે સમજી ગયા, તારણ કાઢી લીધું કે આમાં આમની કરેક્ટ (સાચી) વાત છે. અને કરેક્ટમાં ફરી પછી નહીં જોવાનું બીજીવાર. એકવાર કરેક્ટનેસ નક્કી કરી દીધી, કે આ બાબતમાં કરેક્ટ છે, એટલે પછી બીજું

જોવાનું નહીં. બીજું બધું સંજોગવશાત્, સંજોગવશાત્ એ તો ભગવાનથીયે ફેરફાર ના થાય. એટલે મારી ભૂલો સુધારી અને પછી એડજસ્ટમેન્ટ લીધું.

હીરાબામાં પેઠું શંકાનું ભૂત

પ્રશ્નકર્તા : હીરાબા તમને 'તીખા ભમરા' જેવા કહેતા તો તમે કોઈ વખતે એવી તીખાશ બતાવેલી ?

દાદાશ્રી : હા, એ તો હીરાબા અને અમારે બેને મતભેદ પડતો નહોતો, પણ એક દહાડો સંજોગ એવો થયો'તો કે મારે આવું કરવું પડ્યું, ધૂણવું પડ્યું ! કારણ કે સામે ઘેર છે તે બ્રાહ્મણ રહે. એ ત્યાં આગળ બાના વખતથી મેળાપ, ત્રીસ-ચાલીસ વર્ષથી. તે હીરાબાની બેઠક ત્યાં, હુંય ત્યાં બેસતો, પણ પછી આ જ્ઞાન થયા પછી લોકો અહીં દર્શન કરવા આવવા માંડ્યા ને, તે હીરાબા ત્યાં બેઠા હોય. તે એમણે ફટવ્યા હીરાબાને સહેજ.

પ્રશ્નકર્તા : ફટવ્યા ?

દાદાશ્રી : એ ઘણીને વઢતી હોય, તે એણે આમને હઉ શિખવાડ્યું થોડું. તે હું જાણું કે આ ફટવે છે. એ એના ઘણીને છે તે કૂતરાની પેઠ રાખે અને મારે ત્યાં તો અક્ષરેય બોલાય નહીં ને ચાલે નહીં કંઈ. એ જે બઈ હતી ને, તે ત્યાં આગળ માથું ઓઢ્યા વગર બેસતી હતી ઓટલા ઉપર, પાછી કહે, 'આ તો તમારા આવ્યા પછી અમે માથે ઓઢીએ છીએ બા.' દેખતા જ ઓઢી લે, 'દાદા આવ્યા' કહે છે. ભલેને ત્રીસ વર્ષનો હોઉં પણ એટલો મારો પ્રતાપ લાગે. શું કહ્યું ? અને પછી ચાલ્યું તોજ્ઞાન.

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, તોજ્ઞાનમાં શું થયું ?

દાદાશ્રી : આ તો એક છોડી પગે લાગતી હતી. એ વિધિ કરતી હતી બિચારી, જવાન ઉંમરની છોકરી. પેલાએ હીરાબાને શિખવાડેલું, 'આ છોડીઓ

અડે છે, તે દાદાનું મન ફરી જશે.’ એટલે આ ગભરાયા બિચારા. આ તો ખાનદાન બાઈ, તે કેવી ખાનદાન બાઈ ! કોઈ દહાડોય કશું આધુંપાઈ નહીં. અમે જે પૂર્વભવે ચિતરેલું તે પ્રમાણે આ બધું મળ્યું. અને નાનપણમાં રૂપાળા બમ જેવા ! પછી હવે શું જોઈએ અને નિર્દોષ બિચારા. એમને ગુના કરતા આવડે નહીં, કપટ કરતા બહુ આવડે નહીં. હીરાબા મોટા મનના, કેવડું મોટું માઈન્ડ (મન) તે આ ! ઘણી પર જરાય બીજો ભાવ ન ઉત્પન્ન થાય એવા હીરાબા ! પણ એ સામી જગ્યાએ બેસે બ્રાહ્મણને ત્યાં, એ લોકોએ કાનમાં રેડ રેડ કર્યું, કે ‘આ નાની-નાની છોકરીઓ આવે છે ને દાદા જે આ સંયમી છે ને, એમનું સંયમ તોડી નાખશે.’ હવે હીરાબાના મનમાં એમ થયું કે મારી આબરૂ શું રહે ? એ આબરૂદાર અને હું ના આબરૂદાર ! એમના મનમાં પેટું કે મારી આબરૂ જતી રહેશે. એ પેલાએ રેડ્યું ને, પછી એ તો એમનામાં બહુ ભરાઈ ગયું આખું. હું જાણતો’તોય ખરો કે આ દવા અવળી થઈ રહી છે. છતાં અમે ના તો કહીએ જ નહીં કે ત્યાં બેસવા ના જશો, એવું ના કહીએ. કોઈની સ્વતંત્રતા અમે બંધ ના કરીએ.

હીરાબાએ કર્યું ત્રાગું

બિચારી છોડીઓ વિધિ કરવા આવે ને, તે હીરાબાને તો કશો રોગ નહીં, બિચારા સરસ માણસ ! પણ સામા બારણે બેસે ને, તે પેલા બૈરાએ ચઢાવેલા એમને, કે ‘આ બધી નાની-નાની છોડીઓ આવે છે, બહાર ખોટું દેખાય બધું. આ તો કંઈ સારું દેખાય ?’ ‘દાદાજી સારા માણસ ને આ બધું ખોટું દેખાય ! લોક જાતજાતના આરોપ કરે.’ તે આ ગભરાઈ ગયેલા બિચારા. આ સારા માણસ, તે લોકોએ અવળું નાખ્યું મહીં. તે જે દૂધનો દૂધપાક બનાવવાનો હતો, તેની મહીં મીઠું નાખી આખું આ લોકોએ. મેં કહ્યું, ‘આ મીઠું કાઢી

નાખો આપણે, નહીં તો વેશ થઈ જાય. દૂધપાક ના થાય આ અને ચાચે ના બને.’

દૂધમાં મીઠું નાખે તો શું થાય ?

પ્રશ્નકર્તા : ફાટી જાય.

દાદાશ્રી : તે હું જાણતો હતો કે આ લોકોએ મીઠું નાખવા માંડ્યું છે, તે ફાટશે જ્યારે ત્યારે ! પણ મેં રાહ જોયેલી. તે એક દહાડો લાગમાં આવી ગયા. છોડી અહીં વિધિ કરતી હતી ને, તે આમણે શું કર્યું ? પૂંજો વાળતા વાળતા મનમાં ચિડાઈને ઊભા રહ્યા એમ કે ‘આ કંઈ આવી ? એને કાઢી મેલું.’ એ છોડીને કાઢી મેલવા માટે કર્યો રસ્તો. શું કર્યું એમણે ? પૂંજો વાળતા વાળતા બારણું ભડાક કરતું અથાડ્યું. તે પેલી છોડી ચમકી, તાવ પેસી જાય એવી ચમકી.

પેલી બેન જાણે કે આ અમને વિધિ કરવા દેવા માંગતા નથી. તે બેનેય ચમકી ગઈ કે આજ બા નાખુશ થઈ ગયા છે. એ વિધિ કરતી’તી, તે આમ હાલી ઊઠી. એટલે બેનની વિધિ પૂરી થયા પછી બેનને મેં કહ્યું, ‘જા હવે બેન.’

સમજી ગયા હીરાબાનું ત્રાગું

પછી એ છોડી ગયા પછી મેં હીરાબાને કહ્યું, ‘શું છે હવે ? તમે આમ બારણું ખખડાવતા’તા ?’ ત્યારે કહે ‘ના, કશુંય નથી, કશુંય નહીં. એ તો મેં સાધારણ અથાડ્યું.’ મેં કહ્યું, ‘ના, એવું નહીં. બારણું અથાડવામાં વાંધો નથી, પણ ક્યા ભાવથી તમે અથાડ્યું એ સમજી ગયો’ કહ્યું. હું સમજી ગયો કે આની પાછળ ચાળા છે. આ ચાળા ના સમજણ પડે, બળ્યા ? અત્યારના જેવો ભોળો હોઈશ તે દહાડે ?

પછી મેં કહ્યું, ‘આજે આ બધું શું છે ? આ બારણું બિચારું બૂમ પાડી ઊઠ્યું ! આ બૂમ કોણે પાડી ? કોઈ દહાડો પડતી નથી ને !’ તે ગભરાયા

કે ‘આ તો સમજી ગયા બધું.’ ‘અરે ! ના સમજે ત્યારે કંઈ કાચા છે ? તમને પૈણ્યા ત્યારથી સમજીએ છીએ. આ તમારું નહોય. હીરાબા, તમે નહોય આ. કંઈક વળગ્યું છે આ !’ કહ્યું. હીરાબા કોઈ દહાડો એવું કરે નહીં. અમારા ઘરની ખાનદાની નહીં આવી ! અમારા બા (મધર) હોય તોય આવું કોઈ દા’ડો સાંભળવામાં ના આવ્યું હોય. અમારે ત્યાં ઘરમાં રિવાજ જ નહીં આવો. પેલી છોડી ભડકીને ભાગીને જતી રહે એટલા હારુ જ, મને ભડકાવવા માટે નહીં. છોડીઓ જાણે કે હમણે હીરાબા વદશે. તે છોડી આમ વિધિ કરતી કરતી ભડકીને ધ્રુજી ગઈ.

તે મને બહુ ખરાબ લાગ્યું કે અરેરે, આ દશા ! અહીં તમને તરછોડ મારવાની મળી, છોકરીને ? મને બે ગાળો ભાંડવી હોય તો વાંધો નહીં. આ બિચારી એને અશાંતિ રહે છે તેથી દર્શન કરવા આવી છે. શું થાય પણ ?

એમને આ છોકરી દર્શન કરે, એ ગમતી નહોતી. મેં કહ્યું, ‘આવું શા માટે ? કોઈને ત્રાસ પડે, એવું ના કરો. તમને શોભે નહીં, તમે મોટા માણસ થયા.’ ત્યારે કહે, ‘ના પણ મને આ બધું ગમતું નથી.’ તો મેં કહ્યું, ‘આપણે જુદું કરી નાખીએ. તમારું મને બધું ગમે છે, મારું તમને નથી ગમતું, માટે આપણે જુદું કરી નાખીએ.’

દાદાએ ભજવ્યો વેશ

હવે ત્યારે આપણા ચંદ્રકાંતભાઈ ને એ બીજા બધા હતા, તેમને પાઠ શીખવા માટે મેં કહ્યું, ‘તમે આજ પાઠ શીખજો, આજ દાદા વેશ ભજવે છે.’

એટલે પછી અમે મોટેથી, જોશથી પેલા સામાવાળા ઘરના સાંભળે, આજુબાજુના સાંભળે એ રીતે કહ્યું, ‘આ હીરાબા જેવી દેવીને કોણે આ દવા નાખી ? જે એમનામાં હતું નહીં એ ક્યાંથી આવ્યું આ ? કોણ મૂઆ નાલાયકો છે કે આવી ભેળસેળ કરી ?’ તે રસ્તો છોડીને પેલી બાજુ ઠેઠ

સુધી સંભળાયું. અમારી વાણી તો તમે જોયેલી હશે ને કો’ક દહાડો ? નથી જોયેલી ?

પ્રશ્નકર્તા : પછી ?

દાદાશ્રી : તે પછી હું તો પેલા બઈના નામનું બોલવા માંડ્યો કે ‘આ હીરાબામાં કોણે પોઈઝન (ઝેર) નાખ્યું, એ મારે ખોળી કાઢવું પડશે. આ હીરાબા આવા નહોતા. તમે કોઈકે કંઈક નાખ્યું છે, નહીં તો આ ચા આવી ના હોય. આ ખાનદાન ચા, પેટમાં જાય તો તૃપ્તિ વળે એવી ચા અને આ શું થઈ ગયું ? કોણે પોઈઝન નાખ્યું ?’ એમ હોકારીને બોલવા માંડ્યો ને, એટલે પેલી બઈએ સાંભળ્યું. સાંભળીને આજુબાજુ બધું લોક ભેગું થઈ ગયું. ‘હીરાબામાં પોઈઝન કોણે નાખ્યું, આ દેવીમાં ? ધણીની જોડે આવું કરવાનું ?’ હીરાબા કહે છે, ‘બૂમો ના પાડશો બા, બૂમો પાડશો નહીં.’ મેં કહ્યું, ‘આ શું કર્યું તમે ?’

મહાદેવજીનો ક્રોધ તો જુઓ

એટલે પછી હીરાબા ચૂપચાપ ચા બનાવવા બેસી ગયા. પાછો છે તે પેલો સ્ટવ જરા ખખડાવ્યો. એ પાછો ખણાણણ લઈને ખખડ્યો. તે સ્ટવ રડી ઊઠે એવો ! મેં કહ્યું, ‘‘આજ ખખડામણ ચાલી છે, આપણે ‘સ્કૂ’ ફેરવો. નહીં તો ઊંધું જ ચાલ્યું ગાડું.’’ એટલે મેં કહ્યું, આ ખખડાય ખખડાય કરે છે, તે બંધ નહીં થાય. જ્યાં સુધી અવાજ નહીં સાંભળે ત્યાં સુધી. પિપૂડીઓ ક્યાં સુધી વગાડે ? જ્યાં સુધી બંદૂકો ના ફૂટે ને, ત્યાં સુધી વગાડે. પણ બંદૂક ફૂટે તો પિપૂડી-બિપૂડી બધાય જાય ધડાક. એટલે મેં તરત જ છે તે ચંદ્રકાંતભાઈને કહ્યું, ‘આવો, તમે જોજો બધા.’ ચંદ્રકાંત કહે, ‘આવું ના કરશો, દાદા.’ મેં કહ્યું, ‘ચૂપ બેસ. જ્ઞાની પુરુષ શું કરે છે એ તમે જુઓ આ, શીખો.’

એટલે બહારથી મેં કહ્યું, ‘મહીં કોણ છે અત્યારે તે આ ખખડાય ખખડાય કરે છે ?’ તેય

પાછું એમને ફટકા મારવા માંડ્યા. એટલે પછી અંદર જઈ બધા ડબ્બા-બબ્બા, બધુંય નીચે નાખ્યું. ચા-ખાંડ, ઈલાયચી-બીલાઈચી, જાયફળ-બાયફળ, તેલ, દાળ, ઘી બધુંય ભેળસેળ કરી નાખ્યું. અને એ ફફડી ઊઠ્યા. બધા આજુબાજુવાળાય ફફડ્યા. ચંદ્રકાંતભાઈ જોયા કરે. મને કહે, 'દાદા આવું નહીં, દાદા આવું નહીં.' મેં કહ્યું, 'જુઓ આ. આ તમારે ઘેર આવું થાય તે ઘડીએ તને કામ લાગશે આ જ્ઞાન !'

એટલે પછી આડોશીઓ-પાડોશીઓ કહે, 'ભઈ, પગે લાગીએ છીએ, આવું ના કરો, આવું ના કરો, આટલો બધો ક્રોધ ?' મેં કહ્યું, 'હા, જુઓ ક્રોધ, શિવનું સ્વરૂપ તો જુઓ આ ! મહાદેવજીનું !' એય બધું ફેંક ફેંક કર્યું, જાણે ચારસો વોલ્ટ પાવર ના અડ્યો હોય !

આબરૂ જવાતા કરે કર્યું આવું

તે પછી સામેવાળી બાઈ તો ગભરાઈ ગઈ. એને સાંભળાય તેમ આમ કહ્યું, 'કોણે નાખ્યું આ હીરાબાને, આ દેવી જેવી બઈને ? જે ધણી જોડે આ બઈ દેવી કહેવાય, પૂજવા જેવી બઈ, તેને આ કોણે નાખ્યું પોઈઝન ?' આ તો કોઈનું સાંભળેય નહીં એવા પાછા. બહારનું કોઈ પોઈઝન પેસવા ના દે, પડવા ના દે. તે આ શી રીતે પેસી ગયું ? આ છોકરીના નામથી. 'દાદાને આ છોકરીઓ ફસાવી જશે' કહે છે. એટલે આ હીરાબા ગભરાઈ ગયા કે 'હાય હાય બાપ, ત્યારે મારી આબરૂ શું રહે ને એમની શું આબરૂ રહે ? અમારી આટલી ઉંમરે બધી આબરૂ જતી રહે ને !' અરે ! આ દાદો તો આખી દુનિયાનો દાદો છે ! કોઈનેય ત્રાસ ના થાય, તો એ છોકરીઓને પણ કેમ ત્રાસ અપાય ? તમે દેવી જેવા ! નહીં ? અને કેવડી મોટી ભૂલ કરી છે આ !

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, એ નાટક તો કરવું પડે ને ? એ નાટક કરવા જ પડે બધા.

દાદાશ્રી : તે તેલ, ગોળ, ઘી બધું ભેગું કરીને, બધું વાસણો કાચના-બાચના ભાંગી નાખ્યા. ચંદ્રકાંત કહે, 'શીખી ગયો દાદા.' મેં કહ્યું, 'હા, ડાહ્યો થઈ જા. વહુને બા કહેવાનો વખત નહોય !' ભાણાભઈ પણ શીખી ગયા.

દાદા તો 'જ્ઞાની પુરુષ', કોઈ એમને કહે, 'તમને ડોલર નહીં મળે', તોય દબાય નહીં. જ્ઞાની પુરુષ કોઈને દબાવે નહીં અને કોઈનાથી દબાય નહીં.

કર્યું નાટક કલ્યાણને કાજ

પ્રશ્નકર્તા : મેં બાને પૂછ્યું તું, 'બા, પછી તમે શું કર્યું, આ બધું દાદાએ ઢોળી નાખ્યું ત્યારે ?' ત્યારે બા કહે, 'શું બોન, મેં તો વેણી લીધું ને પછી ચા ને ખાંડ ભેગું જ હતું ને, તે એની ચા બનાવી.'

દાદાશ્રી : ના, એય ચગ્યું તું આમ, કોઈ દહાડો ચગે નહીં. આ પેલા લોકોએ શિખવાડી રાખેલું બધું, કે 'જરાક વધારે કરશો, એટલે છોડીઓ જતી રહેશે, પછી પેસશે નહીં.' કો'ક વખત આ જ્ઞાનીનો અવતાર હોય ને બિચારી છોડીઓ દર્શન કરવા આવે, તે જંપીને દર્શન તો કરવા દો લોકોને !

એટલે સુધી શિખવાડેલું, કે 'દાદા ફરી પૈણશે આ છોડીઓ જોડે.' એવુંય શિખવાડ્યું તું કે 'આ છોડીઓ દાદાને લઈ જશે.' 'અરે મૂઆ, એવું હોતું હશે ? કેટલા વર્ષનો, હું ડોસો થયેલો માણસ, ને એ કઈ જાતના માણસ !' આવુંય શિખવાડેલું. પણ એ આપણા કર્મ વાંકા ત્યારે જ શિખવાડે ને, આ કર્મ વાંકા ખરા ને ? એમનો શો દોષ બિચારાનો ? એમનો દોષ નથી, મારા જ કર્મનો દોષ. એ બાઈ તો મારા હિતમાં જ હતા. પણ હીરાબાને શું કહે ? 'આ બધા સત્સંગીઓ પેસે છે ને, કોઈ આપણું થાય નહીં. અને આ નાની નાની છોકરીઓ પેસે છે ને, એ શોભાસ્પદ નથી.' એટલે હીરાબાના મનમાં એમ થયું કે આ તો મારી

આબરૂ જશે ! એટલે ભય ઘાલી દીધા'તા બધા. હવે મારે તો આ હકીકત છે એને ના કહેવાય નહીં. એટલે બફર તરીકે મારી સ્થિતિ થઈ, એટલે મેં જાણ્યું કે હવે આનો હિસાબ તો ચોક્કસ કરી નાખવો પડશે, હિસાબ લાવવો જ પડશે.

એટલે પછી દવા એવી કરી કે ફરી હીરાબા કશું આવું કરવા જાય ત્યારે પેલા કહે, 'એ ના કરશો, આપણે એમનામાં-ભાઈનામાં પડવું જ નથી. ભાઈનો સ્વભાવ બહુ કડક છે.' 'આવો કડક સ્વભાવ ! આ તો મહાદેવજી જ જોઈ લો ને !' કહે છે. એટલી બધી છાપ પાડી દીધી. તે હીરાબાએ જાણે 'તીખા ભમરા' જેવા છે !

પ્રશ્નકર્તા : દાદા, તમે હીરાબાના પ્રતિક્રમણ કરો ખરા ?

દાદાશ્રી : કરીએ ને, ના કેમ કરીએ ? અમારી ગરજે, અમારે મોક્ષે જવું હોય તો કરવાના ને ! મોક્ષે ના જવું હોય તો કંઈ નહીં. હીરાબાના શું, છોકરો હોત તો છોકરાનાય કરત. કારણ મારે મોક્ષે જવું છે. મારે ગરજ છે ને !

પ્રશ્નકર્તા : પણ દાદા, જેના ઘરમાં સ્ત્રી પૂજાય છે, તેના ઘરમાં દેવ વસે ?

દાદાશ્રી : હા. અમેય હીરાબાને પૂજીએ છીએ. પહેલા પાંત્રીસ વર્ષ સુધી ગાંડા કાઢ્યા.

મનતા ગુણાકરતા ભાગાકાર

અમારે આ એક આંગળી જરા આઘીપાછી થઈ તેમાં આટલી બધી અડચણ પડે છે, તો બધા આંગળામાં હીરાબાને જેવું થયું તું તો એમને કેટલીય અડચણ પડતી હશે ? આ તો મને સમજણ પડી. એક આંગળી આવી છે ને, મોઢું ધોવાતું નથી હવે. આમ કરીને ધોવા જઈએ તો ભલીવાર આવતો નથી. ત્યારે મેં કહ્યું, 'આ હીરાબાને છે તે એક આંખ ને એક પગ નકામા થઈ ગયા તો કેવી

અડચણ આવતી હશે ?' એટલે આ મને અનુભવ થયો. માટે આ આવી દુનિયામાં કેમ રહેવાય ? એકાદ આંગળીમાં જો આટલું બધું ભાંજગડ થતી હોય બળી તો આ દુનિયામાં રહેવાય કેમનું ?

હીરાબાનું શરીર આવું થઈ જાય ને, તે એક ફેરો અમારું મન એવું બોલ્યું કે 'બપ્પું, આ દુઃખ એમને પડે છે એના કરતા છૂટે તો સારું.' તે પછી તો કેટલી કેટલી મેં વિધિઓ કરી !

પ્રશ્નકર્તા : હા.

દાદાશ્રી : ના, 'સો વર્ષના થાઓ બા. દવા-ચાકરી હું કરીશ' કહ્યું. કોઈ નહીં મળે તો મારી સમજણ પ્રમાણે હું ચાકરી કરીશ, પણ એ જીવો. જલદી છૂટે એવું કોઈને માટે ના થાય ને ?

પ્રશ્નકર્તા : ના થાય.

ભૂલો ભાંગવી તે જ વીતરાગ માર્ગ

દાદાશ્રી : આ 'અમારી' ટેપરેકર્ડ વાગે, તેમાં કંઈ ભૂલચૂક થાય તો અમારે તરત જ એનો પસ્તાવો લઈ લેવાનો. નહિ તો ના ચાલે. ટેપરેકર્ડની પેઠે નીકળે છે એટલે અમારી વાણી માલિકી વગરની છે, તોય પણ અમને જવાબદારી આવે. લોકો તો કહે ને કે 'પણ સાહેબ, ટેપ તો તમારી જ ને?' એવું કહે કે ના કહે ? કંઈ બીજાની ટેપ હતી ? એટલે એ શબ્દો અમારે ધોવા પડે. ના બોલાય અવળા શબ્દો.

આ દુનિયામાં બધા નિર્દોષ છે પણ જો આવી (કડક) વાણી નીકળે છે ને !

અમારે તરત પ્રતિક્રમણ કરવાના. અમે સાધુ-આચાર્યો બધાને નિર્દોષ જોયેલા છે. અમારે માટે દોષિત એકુંય છે નહીં અને દોષિત જે બોલાય છે, તેમાંય કોઈ દોષિત અમને દેખાતો જ નથી. પણ તે દોષિત બોલાય ખરું, એટલું છે ને અમારે

એની પાછળ પ્રતિક્રમણ હોય છે તરત. એટલી અમારી આ ચાર ડિગ્રી ઓછી છે ને, તેનું આ ફળ છે. બાકી નહીં તો સંપૂર્ણ વીતરાગતા વર્તે છે. વીતરાગનો માર્ગ એટલે ભૂલો ભાંગવી તે, જ્યાંથી ત્યાંથી ભૂલો ભાંગવી અને લોકભાષામાંથી વીતરાગ ભાષામાં આવવું તે.

અમે ડબોડબલ કરીએ, કડક શબ્દ બોલીએ તે જાણીજોઈને બોલીએ પણ કુદરતમાં અમારી ભૂલ તો થઈ જ ને ! તે તેનું અમે પ્રતિક્રમણ કરાવીએ. દરેક ભૂલનું પ્રતિક્રમણ હોય. સામાનું મન તૂટી ના જાય તેવું અમારું હોય.

પ્રતિક્રમણ એ છેલ્લામાં છેલ્લું સાયન્સ (વિજ્ઞાન) છે. એટલે આ તમારી જોડે મારાથી કડક બોલાઈ જવાયું હોય, તમને બહુ દુઃખ ના થયું હોય છતાં મારે જાણી લેવું જોઈએ કે આ મારાથી કડક બોલાય જ નહીં. એટલે આ જ્ઞાનના આધારે આપણી ભૂલ માલમ પડે. એટલે મારે તમારા નામનું પ્રતિક્રમણ કરવું પડે.

મારાથી ‘છે’ એને ‘નથી’ એમ ના કહેવાય અને ‘નથી’ એને ‘છે’ એમ ના કહેવાય. એટલે મારાથી કેટલાક લોકોને દુઃખ થાય. જો ‘નથી’ એને હું ‘છે’ કહું તો તમારા મનમાં ભ્રમણા પડી જાય. અને આવું બોલું તો પેલા લોકોને મનમાં અવળું પડી જાય કે આવું કેમ બોલે છે ? એટલે મારે પેલી બાજુનું પ્રતિક્રમણ કરવું પડે રોજ, આવું બોલવાનું થાય તો ! કારણ કે પેલાને દુઃખ તો ન જ થવું જોઈએ. પેલો માને કે અહીં આ પીપળામાં ભૂત છે અને હું કહું કે આ પીપળામાં ભૂત જેવી વસ્તુ નથી. એનું પેલાને દુઃખ તો થાય, એટલે પાછું મારે પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. એ તો હંમેશાં કરવું જ પડે ને ! હું કોઈને દુઃખી કરવા માટે નથી આવ્યો. કોઈને દુઃખ થાય એને માટે અમે નથી આવ્યા. અમે તો સુખી કરવા માટે આવ્યા છીએ અને અજ્ઞાની ને જ્ઞાની બેઉ જણને

સુખ આપી શકાય નહીં, માટે આ બાજુનું પ્રતિક્રમણ કરવું પડે.

પ્રશ્નકર્તા : ઘણીવાર અજ્ઞાન હોય છે, તે જ્ઞાનનો આંચળો ઓઢીને પ્રગટ થાય છે.

દાદાશ્રી : અજ્ઞાન પ્રગટ થાય તો ટકે નહીં, એક સેકન્ડેય ટકે નહીં. અને આપણે અહીં તો બિલકુલ ટકે નહીં. કારણ કે આપણું જ્ઞાન કેવું છે ? ડિમાર્ક્શન (બેદરખા)વાળું જ્ઞાન છે. આ અજ્ઞાન ને આ જ્ઞાન, બેની વચ્ચે ડિમાર્ક્શનવાળું, એટલે અહીં તો ચાલે જ નહીં ને કોઈ પણ !

પછી એને દુઃખ થયું હોય તો પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. વાળી લેવાય એટલું વાળી લઈએ પાછા કે ભઈ, અમારી ભૂલચૂક થઈ હોય તો અમે પ્રતિક્રમણ કરીએ છીએ.

દુઃખ તો મનુષ્યોને ન જ કરાય. તને એની અણસમજણ હોય, પણ એને મન તો એ સમજણ જ છે ને ! આપણને એની અણસમજણ લાગે, પણ એને તો સમજણ જ માની બેઠો છે ને ! એને દુઃખ કેમ થાય આપણાથી ?

કરુણાતા પ્રતિક્રમણ

એ તો હું આ અવતારમાં સાધુ-મહારાજનું આવું બોલું છું. આ આખા જગતના તમામ ધર્મમાર્ગોમાં ઊંધું કરી રહ્યા છે ! એ બધા માટે હું તો બોલું છું. જાણે કે આ ધર્મનો રાજા જ હું છું ! પણ આવી રીતે લોકોનું ઊંધું અમારાથી બોલાય નહીં. આમનાથી આ લોકો બધા છૂટવા જ જોઈએ, એટલે બોલીને પણ પાપ વહોરેલાં છે. અને વખતે એ પાપ મારે કંઈ ભોગવવાના હોય તો, એ પાપ મારે ભોગવવાં પડે છે. બીજા પાપ નહીં, બીજા મારા સ્વતંત્ર પાપ તો છે જ નહીં. હવે આવું બોલવું પડે તેય છે તે અત્યારે શું રહ્યું ? ખાલી હું બોલું છું. આ બોલતી વખત અમેય

જાણીએ છીએ કે આ ઊંધું બોલાય છે. પણ એ શબ્દો બહાર પડ્યા વગર રહે નહીં ને !

પ્રશ્નકર્તા : એ તો દાદા કરુણા ભાવે બોલે છે ને !

દાદાશ્રી : છે કરુણા ભાવે, પણ કરુણા ભાવે પણ આમ ન હોવું ઘટે. આમ અમારી વાણી સ્યાદ્વાદ જ ગણાય. પણ કોઈ ધર્મવાળાને કિંચિત્માત્ર દુઃખ ના થાય, એવું મારું આ વર્તન હોય છે અને પક્ષપાત નહીં કોઈ જગ્યાએ.

હવે આ કોઈ ધર્મ માટે જે કહેવું પડે છે ને, કે ‘આ વ્યાજબી નથી’, એવું કહ્યું ત્યાં સ્યાદ્વાદ ચૂકાયો. છતાં વ્યાજબી પર ચઢાવવા માટે આમ બોલવું પડે છે. પણ ભગવાન તો શું કહે છે કે આય વ્યાજબી છે, પેલુંય વ્યાજબી છે, ચોરે ચોરી કરી તેય વ્યાજબી છે, આનું ગજવું કપાયું તેય વ્યાજબી છે. ભગવાન તો વીતરાગ ! ડબોડબલ કરે નહીં ને ! ઘાલમેલ કરે નહીં ને ! અને અમારે તો ખટપટ બધી. અમારે ભાગ આ ખટપટ આવી.

કાયદો શું છે કે કોઈપણ માણસને તમે જ્ઞાનની વાત કરી શકો. પણ એ જ્ઞાન ના લઈ શકે એવા હોય, ઠંડા હોય, તો તમારે ધીમું મૂકવું, વીતરાગ થવું. પણ આની પાછળ એ કરુણા છે કે ‘આ અહીં સુધી આવ્યા છે તો પામો ને અલ્યા ! આ આટલો તાવ છે તે છતાં દવા નથી પીતા ! દવા તૈયાર છે.’ પણ તે કાયદેસર ના ગણાય. એટલે પછી પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. આપણે લેવાદેવા થઈ હોય તેનું પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. આને ભગવાને કરુણાના પ્રતિક્રમણ કહ્યા છે.

અમે તો દવા કરી નાખીએ ઝટ. અને પછી અમે તો વીતરાગ જ હોઈએ. અમને રાગ-દ્વેષ ના હોય. દવા કરવામાં તૈયાર. અને ભૂલેચૂકે એના તરફ સહેજ અભાવ થઈ જાય, આમ તો ના જ થાય, પણ વખતે થઈ જાય તો અમારી પાસે

પ્રતિક્રમણની દવા હોય, એટલે તરત જ દવા કરી નાખીએ. તરત જ પ્રતિક્રમણની દવા હોય ને !

બેજવાબદારીવાળું વર્તન ના ચાલે

હું તો ઔરંગાબાદ જઉં ને, તો ત્યાં બધા પ્રધાનો, મેમ્બર ઓફ પાર્લામેન્ટ, એમ.એલ.એ., એવા બધા આવે. હવે એ આવે એટલે મારે તો બધું કરવું જ પડે ને ! એ કહે, ‘હું એમ.એલ.એ. છું. મારે આમ પ્રસારણ કરવું છે ને મારે આમ કરવું છે, તો વિધિ કરી આપો.’ હવે મહીં કશુંય માલ નહીં, આમ નોકરીમાંય ના રખાય એવા !

પ્રશ્નકર્તા : ચોખ્ખી ભાષામાં બોલીએ તો બેલના ભરેલા !

દાદાશ્રી : શું થાય ત્યારે ? પણ આવું બોલીએ તો પ્રતિક્રમણ કરવા પડે ને, છૂટકો જ નહીં ને ! અમે કોઈ દહાડો આવું ના બોલીએ, પણ બોલીએ તો અમે પછી પ્રતિક્રમણ કરીએ. પણ શું થાય તે ? આય માલ ભરેલો હોય ત્યારે જ નીકળે છે ને, એમ ને એમ કંઈ નીકળે ? એના પાછા પ્રતિક્રમણ અમારે કરવા પડે, છૂટકો જ નહીં ને ! અમારે તો ચાલે જ નહીં. બેજવાબદારીવાળું વર્તન કોઈનુંય ના ચાલે.

પ્રતિક્રમણ ના કરે તો દાવા માંડે

પ્રશ્નકર્તા : આપણી ભાવના ના હોય એની વિરાધના કરવાની, તો પછી પ્રતિક્રમણ કરવા જોઈએ ? આપણે તો જે સાચી વાત છે એ જ કહીએ છીએ ને ?

દાદાશ્રી : એવું છે ને, અમે જે ઘડીએ બોલીએ તે ઘડીએ અમારે પ્રતિક્રમણ જોરદાર ચાલતું હોય. બોલીએ ને સાથે જ.

પ્રશ્નકર્તા : પણ જે સાચી વાત છે એ કહેતા હતા, એમાં શું પ્રતિક્રમણ કરવાના ?

દાદાશ્રી : ના, પણ તોય પ્રતિક્રમણ તો કરવા જ પડે ને ! કોઈનો ગુનો તે કેમ દીઠો ? નિર્દોષ છે તોય દોષ કેમ જોયો ? નિર્દોષ છે તોય એનું વગોવણું તો થયું ને ? વગોવણું થાય એવી સાચી વાત પણ ના બોલાય, સાચી વાત એ ગુનો છે. સાચી વાત સંસારમાં બોલવી એ ગુનો છે. સાચી વાત હિંસક ના હોવી જોઈએ. આ હિંસક વાત કહેવાય.

હું બોલું ને, પણ અમારી જાગૃતિ રહે અને તમારાથી બોલાય નહીં આવું. જાગૃતિ હોવી જોઈએ ને ! મોઢેથી બોલાય નહીં. બોલશો તો તમારે બહુ જ પ્રતિક્રમણ કરવા પડશે.

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિક્રમણ ના કરો તો પછી શું થાય ? દોષ લાગે ?

દાદાશ્રી : એ દાવા કરી આપે. આપણી પર કોર્ટમાં સો દાવા માંડ્યા હોય લોકોએ. એનો નિકાલ ના કરીએ તો શું થાય ? દાવા ઊભા જ રહ્યા, એટલે પ્રતિક્રમણ ના કરે ત્યાં સુધી દાવા ઊભા રહ્યા.

આજનું દર્શન તે ગત ભવની રેકર્ડ

અમને જગત આખું નિર્દોષ દેખાય છે. પણ તે શ્રદ્ધામાં છે. શ્રદ્ધામાં એટલે દર્શનમાં અને અનુભવમાં આવ્યું છે કે નિર્દોષ જ છે. છતાં વર્તન, જે છૂટતું નથી હજુ !

અત્યારે કોઈ ફલાણા સંતની અવળી વાત આવી. એ ગમે તેવા હોય તો પણ તમારે તો એ નિર્દોષ જ દેખાવા જોઈએ. છતાં અમે પેલું બોલીએ કે આ આવા છે, આવા છે, એ ના બોલાય. અમારી શ્રદ્ધામાં એ નિર્દોષ છે, જ્ઞાનમાં આવી ગયેલું છે કે નિર્દોષ છે, વર્તનમાં બોલાય છે. એટલે આ 'ટેપરેકર્ડ' કહીએ છીએ એને ! ટેપરેકર્ડ થઈ ગઈ, એને શું થાય ? પણ ટેપરેકર્ડ ઈફેક્ટિવ

(અસરકારક) છે ને બધી, એટલે પેલાને તો એમ જ થાય ને કે હમણે આ દાદા જ બોલ્યા.

પ્રશ્નકર્તા : અને એ બોલતી ઘડીએ આ ભૂલ કહેવાય, એવું અંદર હોય ખરું ?

દાદાશ્રી : હા, બોલતી ઘડીએ, ઓન ધી મોમેન્ટ (તત્ક્ષણ) ખબર હોય. આ ખોટું થઈ રહ્યું છે, આ ખોટું બોલાય છે.

પ્રશ્નકર્તા : એ બરોબર છે પણ પેલા સંતની આ ભૂલ કહેવાય, એવું જે બોલાઈ રહ્યું છે તે વખતે એવી ખબર હોય ને કે એમની આ અપેક્ષાએ આવી ભૂલ કહેવાય ?

દાદાશ્રી : હા. કઈ અપેક્ષાએ એમની ભૂલ કહેવાય એ જાણીએ, પણ એ માન્યતા તો પહેલાની હતી ને ! આ બધું એ પહેલાનું જ્ઞાન હતું. એટલે આજની ટેપરેકર્ડ નથી આ.

પ્રશ્નકર્તા : એટલે પહેલાનું જ્ઞાન આ ટેપમાં, બોલવામાં હેલ્પ કરે છે ?

દાદાશ્રી : હા. અને હજુ તો એ અત્યારે બોલી જ રહ્યું છે. પણ લોક તો એમ જ જાણે ને કે આજે દાદા બોલ્યા, હમણે દાદા બોલ્યા પણ હું જાણું કે આ પહેલાનું છે. તોય અમને ખેદ તો થયા કરે ને ! આવું ના નીકળવું જોઈએ, એક અક્ષરેય નીકળવો ના જોઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : હવે આવું જો જેમ છે તેમ ના બોલો, તો સાંભળનારા બધા ગેરમાર્ગે દોરાય, એવું બને ને ?

દાદાશ્રી : સાંભળનારાઓ ? પણ એ બુદ્ધિનો ડખો જ ને ! વીતરાગને ડખો નહીં ને કશો !

પ્રશ્નકર્તા : પણ સાંભળનારાઓ તો બુદ્ધિને આધીન જ હોય છે ને ?

દાદાશ્રી : હા. પણ મારી બુદ્ધિમાં આ

સાંભળનારને નુકસાન થશે એટલે પ્રોફિટ એન્ડ લોસ (નુકસાન ને નફો) જોયા ને ? પ્રોફિટ એન્ડ લોસ તો બુદ્ધિ દેખાડે કે સામાને નુકસાન થશે ! છતાં અત્યારે અમે આ સંતનું બોલ્યા પણ આજે આ કામનું નથી. પણ તે દહાડે અમે એવું નહોતા માનતા કે આ જગત આખું નિર્દોષ છે.

પ્રશ્નકર્તા : તે વખતે બુદ્ધિનો ડખો હતો, એવું થયું ને ?

દાદાશ્રી : હા. તે દહાડે બુદ્ધિનો ડખો હતો. એટલે આ ડખા જાય નહીં ને, જલ્દી ?

પ્રશ્નકર્તા : એટલે બધું વર્તન પહેલાંના જ જ્ઞાનને લઈને છે ને ?

દાદાશ્રી : પહેલાં જ્યાં સુધી બુદ્ધિ હતી ને, ત્યાં સુધી આ કોચેલું. પણ બુદ્ધિ ગયા પછી કોચે નહીં ને ! નહીં તો બુદ્ધિ દરેકને કોચ્યા કરે. હંમેશા જ્યાં સુધી બુદ્ધિ છે, ત્યાં સુધી કમ્પેર એન્ડ કોન્ટ્રાસ્ટ (સરખામણી અને વિરોધાભાસ) ચાલ્યા જ કરે.

પ્રશ્નકર્તા : અને સિદ્ધાંત મૂક્યો છેને કે આ નિર્દોષ છે.

દાદાશ્રી : એટલે છે નિર્દોષ ને શા માટે આવું થાય છે ? અમે આ ઊઘાડું કહીએ છીએ કે જગત આખું નિર્દોષ છે અને એક બાજુ આ શબ્દો આવા નીકળે છે !

વાણી જુદી, અભિપ્રાય જુદા

વાણી બોલે, એની પર અભિપ્રાય જુદો. કેવું આ જગત ! વાણી બોલે છે, એની પર અભિપ્રાય કેવો છે ? કે ‘આવું નથી, આ ખોટું છે, આવું ના હોય.’ પણ જુઓ ને, આ દુનિયા કેવી ચાલે છે ! સાથે બોલીએ એટલે સાથે સાથે જાગૃતિ એ ભણી ચાલે.

પ્રશ્નકર્તા : અને જાગૃતિ હોય.

દાદાશ્રી : હા, કે ‘આવું ના હોય.’ કારણ કે અમે આખું જગત નિર્દોષ જોયું છે, જાણ્યું છે, અનુભવમાં પણ આવી ગયું કે નિર્દોષ છે, પણ વર્તનમાં આવું બોલાય છે. વર્તનમાં કેમ નથી આવવા દેતું ? આ વચ્ચે વાણી છે, એ ડખલ કરે છે.

પ્રશ્નકર્તા : પણ આપની તો સતત જાગૃતિ છે.

દાદાશ્રી : જાગૃતિ ખરી. પણ આ આવી વાણી બંધ ના થાય ત્યાં સુધી પૂર્ણપદ તો મળે નહીં. વાણી કેવી નીકળે છે ? આમ જોશબંધ !

હવે આ વાણી ક્યારે ભરેલી ? જ્યારે જગત નિર્દોષ જોયું નહોતું તે વખતે ભરેલી કે ‘આ દોષિત છે. આ લોકો આવું કેમ કરે છે ? આવું ના હોવું જોઈએ. ધર્મ આવો કેમ હોવો જોઈએ ?’ એ જે ભરેલો માલ છે, તે આજે નીકળે છે. ત્યારનો અભિપ્રાય આજે નીકળે છે અને આજનો અભિપ્રાય સહમત નથી. એટલે આ અમે બોલીએ છીએ, જોડે જોડે આ અભિપ્રાય જુદો રહે છે. બેઉ સાથે ચાલે.

અને જોડે જોડે અમારી પ્રતીતિમાં છે કે એ દોષિત નથી. પ્રતીતિમાં નિર્દોષ છે. એ પ્રતીતિ આખીય બદલાઈ ગયેલી છે. એટલે નિર્દોષ છે એમ માનીને હું બોલું છું આ.

પ્રશ્નકર્તા : નિર્દોષ છે, એમ સમજીને બોલો છો ?

દાદાશ્રી : હા.

પ્રશ્નકર્તા : તો પછી તમારે પ્રતિક્રમણ શા માટે કરવા પડે ?

દાદાશ્રી : પણ ના બોલાય. શબ્દેય બોલાય નહીં. એવો વાંકો શબ્દેય કેમ બોલ્યા ? સામો તો છે જ નહીં, અહીં આગળ. સામાને દુઃખ થતું નથી અને તમારે બધાને વાંધો નથી, કે દાદાને એમની બિલીકમાં તો આવું નિર્દોષ જ છે. પછી હવે વાંધો

નથી. પણ શબ્દ આવો ભારે કેમ બોલ્યા? માટે પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. ભારે શબ્દેય ના હોવો જોઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : તમે તો છૂટા ને છૂટા જ રહો છો, વાણી બોલો ત્યારે, તો પછી શા માટે પ્રતિક્રમણ ?

દાદાશ્રી : છૂટા છે, એટલે પ્રતિક્રમણ ‘મારે’ નહીં બોલવાનું. આ અંદરના અંદર, જે કરે ને, જે બોલે ને, તેણે જ કરવાનું, ‘તમે પ્રતિક્રમણ કરી લો.’ અને તમારેય એવું જ છે. આ પ્રતિક્રમણ તે, ‘તમારે’ નહીં કરવાનું, ‘ચંદુભાઈ’ને કહી દેવાનું. જેણે અતિક્રમણ કર્યું ને, તેણે જ પ્રતિક્રમણ કરવાનું.

પ્રશ્નકર્તા : તે ભૂલનું પ્રતિક્રમણ કેવી રીતે કરો ?

દાદાશ્રી : પછી પ્રતિક્રમણ કરવું પડે. ભૂલ જ્ઞાનસંબંધી ના હોય. કો’ક સ્યાદ્વાદના વાંધામાં અટવાઈ જતો હોય, એ માણસ પર કડકાઈ થઈ ગઈ હોય. સ્યાદ્વાદ હોય ત્યારે કડકાઈ ના થાય. બિલકુલ સંપૂર્ણ સ્યાદ્વાદ ! આ તો સ્યાદ્વાદ કહેવાય, પણ સંપૂર્ણ સ્યાદ્વાદ કહેવાય નહીં ને ! એટલે કેવળજ્ઞાન થાય, ત્યારે સંપૂર્ણ સ્યાદ્વાદ !

છૂટવાનું વસ્તુથી નહીં પણ અભિપ્રાયથી

પ્રશ્નકર્તા : અમારે સમજણમાં તો બધું બહુય છે, પણ એ પ્રમાણે નથી થતું એનું શું ?

દાદાશ્રી : એ ના થાય એનો વાંધો નથી, સમજણની જ જરૂર છે. સમજણ એટલે અભિપ્રાય જુદો થયો ત્યાંથી એ છૂટ્યો એનાથી. કોઈ પણ ખરાબ કાર્ય ચંદુભાઈ કરતા હોય અને એ કહે કે મારે આ કામ નથી જોઈતું, કરવું નથી. ત્યાંથી અભિપ્રાય જુદો થયો. અને એ અભિપ્રાય કાયમ રહે તો એ છૂટો જ પડે. અભિપ્રાયથી જ મુક્ત કરવાનું છે, વસ્તુથી મુક્ત કરવાનું નથી. વસ્તુથી

તો એની મેળે મુક્ત થાય ત્યારે ખરું. પણ એને નિરાધાર બનાવી દેવાનું છે. એટલે અભિપ્રાયથી મુક્ત થવાનું છે. એથી આપણે પ્રતિક્રમણ મૂક્યું ને ! પ્રતિક્રમણ એટલે અભિપ્રાયથી મુક્ત થઈ ગયો. એનું સચોટ પ્રતિક્રમણ કરે, એટલે અભિપ્રાયથી મુક્ત થયો અને હવે પસ્તાવોય કરું છું.

પ્રતિક્રમણ ના કરો તો તમારો અભિપ્રાય રહ્યો, માટે તમે બંધનમાં આવ્યા. જે દોષ થયો તેમાં તમારો અભિપ્રાય રહ્યો. આ પ્રતિક્રમણ કરો એટલે પેલો અભિપ્રાય તૂટી ગયો. અભિપ્રાયોથી મન ઊભું થયેલું છે. મને કોઈ પણ માણસ ઉપર સહેજે અભિપ્રાય નથી. કારણ કે એક જ ફેરો જોઈ લીધા પછી બીજો અભિપ્રાય હું બદલતો નથી. કોઈ માણસ સંજોગાનુસાર ચોરી કરે અને હું જાતે જોઉં તોય એને હું ચોર કહું નહીં. કારણ કે સંજોગાનુસાર છે. જગતના લોકો શું કહે છે ? જે પકડાયો એને ચોર કહે છે. એ સંજોગાનુસાર હતો કે કેમ ? કે કાયમ ચોર હતો ? એવું જગતના લોકોને કંઈ પડેલી નથી. હું તો કાયમ ચોરને ચોર કહું છું અને સંજોગાનુસારને ચોર હું કહેતો નથી. એટલે હું તો એક અભિપ્રાય બાંધ્યા પછી બીજો અભિપ્રાય જ બદલતો નથી. કોઈપણ માણસનો મેં અત્યાર સુધી (અભિપ્રાય) બદલ્યો નથી.

પ્રશ્નકર્તા : અભિપ્રાય બંધાય, તે છોડવા કેવી રીતે ?

દાદાશ્રી : અભિપ્રાય છોડવા માટે આપણે શું કરવું પડે કે ‘આ ભાઈ માટે મને આવો અભિપ્રાય બંધાયો, એ ખોટો છે, આપણાથી આવું કેમ બંધાય ?’ એવું કહીએ તો તે અભિપ્રાય છૂટી જાય. આપણે જાહેર કરીએ કે ‘આ અભિપ્રાય ખોટો છે, આ ભાઈ માટે આવો અભિપ્રાય બંધાતો હશે ? આ તે તમે કેવું કરો છો ?’ એટલે એ અભિપ્રાયને ખોટો કહ્યો, એટલે એ છૂટી જાય.

પરવાનગી લઈ, ઝાપટે કરુણાથી

બાવીસ તીર્થકરોના જે શિષ્યો હતા, તે બધા શૂટ ઓન સાઈટવાળા હતા. એટલા બધા જાગૃત હતા કે દોષ થાય કે તરત ખબર પડી જાય. હવે ચોવીસમા તીર્થકર મહાવીરના અને ઋષભદેવ ભગવાનના, બેઉના શિષ્યો એ જુદી જાતના, ઋષભદેવના જડ અને સરળ અને મહાવીરના જડ અને વાંકા. ‘વંક જડાય પચ્છિમા.’ હવે આ મહાવીર ભગવાને કહેલું જ છે ને, હવે આપણે સાધુઓને પૂછીએ કે ‘ભગવાને કહેલું છે?’ ત્યારે એ કહે, ‘હા, કહેલું જ છે ને !’ એ એની જાત ઉપર ના લે. ‘લોક એવા થઈ ગયા છે’ એવું કહે. પણ બધાં એવું જ કહે ને ! એટલે એના ભાગે, કોઈના ભાગે આવ્યું જ નહીં ને ! એટલે જાય પછી પાછું મહાવીરને ઘેર, પાછું હતું ત્યાં ને ત્યાં !

અમે આવું બોલીએ પણ અમે તો બોલતા પહેલાં જ પ્રતિક્રમણ કરી લીધેલું હોય, તમે આવું બોલશો નહીં. અમે આવું કડક બોલીએ છીએ, ભૂલ કાઢીએ છીએ છતાં અમે નિર્દોષ જોઈએ છીએ. પણ જગતને સમજાવવું તો પડશે ને ? યથાર્થ, સાચી વાત તો સમજાવવી પડશે ને ?

અમે જેવી વાણી બોલીએ એવી તમારાથી બોલાય નહીં. કારણ કે અમારે તો વાણીના બોલ ને પ્રતિક્રમણ સાથે હોય.

પ્રશ્નકર્તા : જવાબદારી થઈ જાય એમાં.

દાદાશ્રી : બહુ જવાબદારી. અમે જેવું બોલીએ એવું તમારે બોલવું નહીં. તમારે સાંભળવું...

એક ફેરો એક ભાઈ બોલતા હતા. મેં કહ્યું, ‘એય, બોલીશ નહીં એવું, જ્ઞાની પુરુષ સિવાય ના બોલાય !’ જ્ઞાની પુરુષની તો જાગૃતિ ઓર જાતની હોય ! પહેલું પ્રતિક્રમણ મોકલે અને પછી જ બોલે. પરવાનગી લઈને બોલે. પરવાનગી લઈને, આવું બોલું છું કહીને, કે ‘હે શુદ્ધાત્મા ભગવાન ! જરા

આધા બેસજો જરા.’ અને પાંસરો કરવાનો હેતુ છે. આપણો એને બગાડવાનો હેતુ નથી.

પ્રશ્નકર્તા : છેલ્લે તો કરુણા જ છે.

દાદાશ્રી : હા, કરુણા છે, એની પાછળ જ્ઞાનીની કરુણા સિવાય બીજું હોય નહીં. જ્ઞાની બહુ કડક થાય, બહુ એ થાય, જો કે, ક્રોધ તો હોય જ નહીં એમનામાં, પણ કડકાઈયે સામાને પેલું આ જાડું હોય ને, તેમ ખૂબ ઝાપટવું પડે, ત્યારે મેલ ઊરે. એટલે જેવું જેવું પાત્ર ને એવું એવું ઝાપટવું પડે.

જ્ઞાનીના વાડ સહિત પ્રતિક્રમણ

અમારાથીય કોઈ માણસને દુઃખ થઈ જાય છે, અમારી ઈચ્છા ના હોય તોય, હવે એવું અમારે મોટેભાગે બનતું જ નથી પણ કોઈ માણસની આગળ થઈ જાય છે. અત્યાર સુધીમાં પંદર-વીસ વર્ષમાં બે-ત્રણ માણસોનું થયું હશે. એય નિમિત્ત હશે ત્યારે ને ! અમે પાછળ પછી એનું બધું પ્રતિક્રમણ કરી એના પર પાછી વાડ મૂકીએ, જેથી એ પડી ના જાય. જેટલો અમે ચઢાવ્યો છે ત્યાંથી એ પડે નહીં. એની વાડ, એનું બધું રક્ષણ કરીને પાછી મૂકી દઈએ. એને પડવા તો ના જ દઈએ. એ સામું બોલી ગયો, ગાળો દઈ ગયો હોય તોય ના પડવા દઈએ. એને બિચારાને ખ્યાલ જ નથી, બેભાનપણે બોલી રહ્યો છે. એનો અમને વાંધો નથી. પડવા દઈએ તો આપણે ચઢાવેલો ખોટો !

અમે સૈદ્ધાંતિક હોઈએ કે ભાઈ, આ ઝાડ રોધ્યું, રોધ્યા પછી રોડની એક લાઈનદોરીમાં આવતું હોય તો રોડ ફેરવીએ પણ ઝાડને કશું ના થાય. અમારો સિદ્ધાંત હોય બધો. કોઈને એવો પડવા ના દઈએ. એની એ જ જગ્યાએ રહે એ પછી. અમે અહીં ઘેર બેઠા બેઠા એના બધા વિચારો જ ફેરવી નાખીએ. ત્યાં અમે વધારે મહેનત કરીએ જરા. મહેનત વધારે કરવી પડે. તમારે માટે, બધાને માટે મહેનત ના કરવી પડે. એને માટે બહુ મહેનત

કરવી પડે. એના વિચારો જ બધા અમારે પકડી લેવા પડે. આથી આગળ વિચાર કરી શકે નહીં, એવું કરવું પડે. એવો કો'ક જ કેસ હોય ને ! બધા કેસ ના હોય ને !

પ્રશ્નકર્તા : આ વાડ-બાડ મૂકવાનું એ બધું શું છે ? એ બધું શું કરવાનું એને ?

દાદાશ્રી : એનું અંતઃકરણ પકડી લેવાનું, એનું વ્યવસ્થિત અમારા હાથમાં લઈ લેવાનું.

પ્રશ્નકર્તા : એ કેવી રીતે ?

દાદાશ્રી : એ અમે બધું લઈ લઈએ, એવું ના લઈએ તો તો પડી જાય ને !

પ્રતિક્રમણ, સામાના સમાધાન કાળે

આ જન્મજયંતી પ્રસંગે પચ્ચીસો માણસ આવ્યું હતું, તેમાં કોઈની મારા તરફ દૃષ્ટિ ખરાબ થઈ હશે ?

પ્રશ્નકર્તા : ના.

દાદાશ્રી : તેમ મારી કોઈના તરફ થઈ ?

પ્રશ્નકર્તા : ના થાય.

દાદાશ્રી : શું કારણથી ? મહીં ચોખ્ખું કર્યું ને ! આખી રાત મેં ચોખ્ખું કર કર કરેલું અને સવારના પહોરમાં છૂટું મૂક્યું, તે પછી મેલું થાય જ નહિ ને ! આમ પાસા ફેરવે, તેમ પાસા ફેરવે, ચોખ્ખું કર કર કર્યા કરે.

પ્રશ્નકર્તા : કેવી રીતે કર્યું, દાદા ? એ શું કર્યું ?

દાદાશ્રી : કેટલાય પ્રતિક્રમણ કર્યાં. કેટલા બધા લોકો, એની જોડે મળવાનું, વાતચીત કરવાની. આ બધા લોકો જોડે રાત્રે મળવા જાઉં, વાતચીત કરું. એના મનનું સમાધાન કરી નાખું, ત્યાં ને ત્યાં. હવે અહીં આવે તો એને સમાધાન લાગે.

પ્રશ્નકર્તા : કોઈ વ્યક્તિ જોડેનું મન આપ ચોખ્ખું કેવી રીતે કરો છો ?

દાદાશ્રી : હું તો ત્યાં જઈને એકલું પ્રતિક્રમણ નથી કરતો, ત્યાં જઈને બધી વાતચીત કરીને એનું બધું ચોખ્ખું કરી આપીને પછી પાછો આવતો રહું.

પ્રશ્નકર્તા : શું વાતચીત કરો ?

દાદાશ્રી : કે 'ભઈ, મારી ભૂલ થઈ છે ને હવે આપણે મોક્ષે જઈએ ને, આ ભાંજગડમાં શું કામ પડો છો ? આપણે શું લેવાદેવા છે તે ?' એનું મન ખુશ કરી દઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : એનું મન તમને એકઝેક્ટ વંચાય ? એનું મન શું શું બૂમો પાડે છે તે તમને વંચાય ?

દાદાશ્રી : હા, હા, બધું સમજી જઉં. એની જોડે ત્યાં જઈને કરી આવવાનું. અને અહીં આવ્યો હોઉં પાછો, જઈને પાછો આવું. એનું ચોખ્ખું થઈ ગયું હોય ને અહીં આગળ મને જુએ તો બધું ચોખ્ખું જ દેખાય.

પ્રતિક્રમણ પાછળ અભેદતાનો સિદ્ધાંત

પ્રશ્નકર્તા : ગઈકાલે આપે આખી રાત પ્રતિક્રમણ કર્યાં, એની પાછળ કયો પ્રિન્સિપલ (સિદ્ધાંત) કામ કરે છે ?

દાદાશ્રી : અભેદતાનો. આ પચ્ચીસસો જોડે અભેદ હતું. પચ્ચીસસો નહિ, આખા શહેર જોડે અભેદ હતું. છતાં કોઈ આંખોય કાઢી ગયા, કોઈ દર્શનેય કરી જાય. પ્રેમ તેં જોયો બધે ! કૃષ્ણ ભગવાનના વખતમાં ન હતો આવો પ્રેમ ! ગોપીઓમાં નહોતો ઊભરાયો ! ખુલ્લો આત્મા ચાલ્યો, બેઠો, બેઠો, બેઠો ! ખુલ્લો આત્મા, દેહ વગરનો આત્મા ચાલ્યો, બજાર વચ્ચે ! ને જો આનંદમાં, આનંદમાં, આનંદમાં હતું લોક !

તેમાંય પાછો પક્ષપાત તો ખરો જ, બપ્પ્યો ! નીરુબેન આવ્યા, અહીં બેસો, ત્યાં આ ભાઈને બેસાડીએ, આ ભાઈને આમ બેસાડીએ. પાછાં અમુક અમુક મોટા માણસને જરા મોટા મોટા હાર આપીએ. આ મોટા માણસ, તે એમનેય આપવો પડ્યો એ હાર !

પ્રશ્નકર્તા : એટલે મન પાછું બધું એવું બતાડે ?

દાદાશ્રી : હા, એના મન જોડે એડજસ્ટ કરીને કામ લઈએ.

પ્રશ્નકર્તા : અને આપનું મન ?

દાદાશ્રી : અમારું મન તો ઊભું થાય કે આને હાર આપવો છે. પછી એના મન જોડે એડજસ્ટ (ગોઠવણી) કરીને પછી એને પહેરાવીએ. અમે જાણીએ કે એના મનમાં આ સ્થિતિ ઊભી થઈ છે, તેની જોડે એડજસ્ટ કરીએ એટલે પેલો ખુશ ખુશ થઈ જાય. આવડો મોટો હાર હતો તે કોઈને નહોતો પહેરાવ્યો. પેલા ભાઈ ખેંચે ને હું દાબી રાખું. પછી આ ભાઈ આવ્યા એટલે તરત કાઢ્યો મેં ! મારે પહેરાવવો હતો આ ભાઈને, ભલા આદમીને. આવા લોકોને બેસવાની જગ્યા ન હતી, એ વ્યવસ્થાની ભૂલ તો થોડી આપણે જોવી પડે ને કંઈ ? ના જોવું પડે ?

પ્રશ્નકર્તા : આને તમે આજે હાર આપ્યો, એની મનની કઈ સ્થિતિ તમે વાંચી ?

દાદાશ્રી : એ લગભગ કેટલાય દહાડાથી મનની સ્થિતિ ભેગી કરીને પછી કર્યું.

પ્રતિક્રમણ કરી સ્વસતા અનુભવે

પ્રશ્નકર્તા : પ્રતિક્રમણ કરીએ તો સામાને પહોંચે ?

દાદાશ્રી : સામી વ્યક્તિને પહોંચે, એ નરમ

થતો જાય. તેને ખબર પડે કે ના પડે, એનો આપણા પ્રત્યેનો ભાવ નરમ થતો જાય. આપણા પ્રતિક્રમણમાં તો બહુ અસર છે. એક કલાક જો કરો તો સામામાં ફેરફાર થાય છે, જો ચોખ્ખા થયા હોય તો.

આપણે જેના પ્રતિક્રમણ કરીએ ને, તેને આપણા માટે કંઈ ખરાબ તો ના હોય, પણ માન ઉત્પન્ન થાય અને પ્રતિક્રમણ થઈ ગયા એટલે ગમે તેટલું વેર હોય તોય ઘૂટી જાય, આ ભવમાં જ ! આ એક જ ઉપાય છે.

આપણે તો પ્રતિક્રમણ કરી લેવું. એટલે આપણે જવાબદારીમાંથી છૂટ્યા. મને શરૂ શરૂમાં બધા લોકો ‘એટેક’ (શાબ્દિક હુમલો) કરતા હતા ને ! પણ પછી બધા થાકી ગયા. આપણો જો સામો હલ્લો હોય તો સામા ના થાકે. આ જગત કોઈનેય મોક્ષે જવા દે તેવું નથી, એવું બધું બુદ્ધિવાળું જગત છે. આમાંથી ચેતીને ચાલે, સમેટીને ચાલે તો મોક્ષે જાય.

આ પ્રતિક્રમણ કરી તો જુઓ ! પછી તમારા ઘરના માણસોમાં, બધામાં ચેન્જ (બદલાવ) થઈ જાય, જાદુઈ ચેન્જ થઈ જાય. જાદુઈ અસર !

પ્રશ્નકર્તા : તમે મને પ્રતિક્રમણ આપેલું જ્યારે આ પગ પેલો થયેલો ને ત્યારે, પણ બે દિવસમાં એની બહુ જાદુઈ અસર થઈ હતી, એ પ્રતિક્રમણની.

દાદાશ્રી : જાદુઈ અસર છે આ અમારી, આજ્ઞાપૂર્વક પ્રતિક્રમણ કરે તો. ભગવાન ન કરી શકે એટલું કામ આ કરી શકે.

એક કલાક પ્રતિક્રમણ કરો તોય સ્વસતાનો અનુભવ થાય. પ્રતિક્રમણ જો તુર્ત જ રોકવું થઈ જાય, તે ભગવાન પદમાં આવી જાય તેમ છે !

- જય સચ્ચિદાનંદ

દાદાઈ જગકલ્યાણ મિશન - સત્સંગ હાઈલાઈટ્સ

૧૪ થી ૧૬ જૂન : પૂજ્યશ્રીના અમેરિકા સત્સંગ પ્રવાસની શરૂઆત દક્ષિણ અમેરિકાના આર્જેન્ટિનાના ઈગુઆઝુ શહેરથી થઈ હતી. પૂજ્યશ્રીનો સત્સંગ-કાર્યક્રમ આર્જેન્ટિના દેશમાં પ્રથમ વખત યોજાયો હતો. ૧૩મી તારીખે સ્થાનિક મહાત્માઓએ પૂજ્યશ્રીનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કર્યું હતું. મહાત્માઓને પૂજ્યશ્રી સાથે ઈન્ફોર્મલ સમય ગાળવાનો મોકો મળ્યો હતો, જેમાં મહાત્માઓ પૂજ્યશ્રી સાથે પ્રખ્યાત ઈગુઆઝુ ફોલ્સની મુલાકાતે ગયા હતા અને ત્યાં જ પાર્કમાં સાથે ભોજન લીધું હતું. પૂજ્યશ્રી દ્વારા સત્સંગ ઈંગલિશ ભાષામાં થયો હતો, જેનું સ્પેનિશ ભાષામાં આર્જેન્ટિનાના મહાત્માઓ દ્વારા અને પોર્ટુગીઝ ભાષામાં બ્રાઝિલના મહાત્મા દ્વારા અનુવાદ કરાયો હતો. ૧૫ તારીખે યોજાયેલ જ્ઞાનવિધિમાં ૨૫૦ મુમુક્ષુઓ આત્મજ્ઞાન પામ્યા હતા, જેમાંથી ૭૦ મુમુક્ષુઓ બ્રાઝિલથી આવ્યા હતા. સ્થાનિક મહાત્માઓએ પૂજ્યશ્રી સાથે મોર્નિંગ વોક, ગરબા, ઈન્ફોર્મલ સત્સંગ જેવા કાર્યક્રમનો લાભ લીધો હતો. વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન અને પૂજ્યશ્રીના દર્શન માટે 'દાદા દરબાર' પણ ગોઠવાયો હતો.

૧૭ થી ૨૦ જૂન : બ્રાઝિલના સાઓ પોલો શહેરમાં બીજી વખત પૂજ્યશ્રીનો સત્સંગ ગોઠવાયો હતો. સ્થાનિકો મહાત્માઓ માટે અહીં પણ અંગ્રેજી, સ્પેનિશ અને પોર્ટુગીઝ ભાષામાં સત્સંગને ભાષાંતર કરવામાં આવ્યા. 'પ્રતિકમણ' પુસ્તક પર પારાયણ થયું હતું, જેમાં આત્મા અને પ્રતિકમણને લગતા પ્રશ્નો સ્થાનિક મહાત્માઓ દ્વારા પૂછાયા હતા. જેના સચોટ જવાબ મેળવીને મહાત્માઓએ પોતાની જ્ઞાનપિપાસા બુઝાવી હતી. આપ્તપુત્ર દ્વારા પણ અક્રમ વિજ્ઞાનનો પરિચય આપતો બેઝિક સત્સંગ થયો હતો. ૧૮ તારીખે યોજાયેલ જ્ઞાનવિધિમાં ૨૮૦ મુમુક્ષુઓ આત્મજ્ઞાન પામ્યા હતા.

૨૧ થી ૨૩ જૂન : કેનેડાના ટોરોન્ટોમાં ત્રણ દિવસનો સત્સંગ-જ્ઞાનવિધિ કાર્યક્રમ યોજાયો. સત્સંગમાં કેનેડાના અલગ-અલગ શહેરોથી મહાત્મા-મુમુક્ષુઓ ભાગ લેવા આવ્યા હતા. પૂજ્યશ્રી અમેરિકાથી વહેલી સવારે એરપોર્ટ પહોંચ્યા હતા, ત્યાં કેનેડાના મહાત્માઓ દ્વારા પૂજ્યશ્રીનું ભાવભર્યું સ્વાગત કરાયું હતું. ટોરન્ટોમાં શાંત-રમણીય તથા આધ્યાત્મિક વાતાવરણ ધરાવતા શૃંગેરી મંદિરના હોલમાં સત્સંગ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. ૨૧ તારીખે મહાત્માઓએ પોતાને જ્ઞાનમાં પ્રગતિ કરવા માટે ક્યા બાધક કારણો છે અને તેમાંથી કેવી રીતે નીકળીને જ્ઞાનમાં પ્રગતિ કરી શકાય, એની સચોટ ચાવીઓ પૂજ્યશ્રી પાસેથી મેળવી હતી. ૨૨ તારીખે મહાત્માઓને વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન મળી રહે તે માટે 'દાદા દરબાર'ની વ્યવસ્થા કરાઈ હતી. સાંજના સત્સંગમાં લગભગ ૭૦૦ મહાત્માઓની હાજરી નોંધાઈ હતી. ૨૩ તારીખે સવારે આપ્તપુત્ર દ્વારા આત્મજ્ઞાન વિશે વાતો થઈ હતી. સાંજે જ્ઞાનવિધિમાં ૨૦૦ મુમુક્ષુઓ આત્મજ્ઞાન પામ્યા હતા. મોન્ટ્રિયલ સિટીમાં આપ્તપુત્ર સત્સંગ પણ યોજાયો હતો. જેનો જૂના મહાત્માઓ તેમજ નવા મુમુક્ષુઓએ લાભ લીધો હતો.

૧-૨ જુલાઈ : ફ્લોરિડાના ટેલહાસી (ફ્લોરિડા) શહેરમાં પૂજ્યશ્રીના સાંનિધ્યમાં પ્રથમ વખત બે દિવસનો સત્સંગ-જ્ઞાનવિધિ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. આસપાસના રાજ્યોમાંથી મહાત્માઓ લોંગ ડ્રાઈવ કરીને પણ આ કાર્યક્રમમાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા. સ્થાનિક ઘણાં લોકો 'સેલ્ફ રિયલાઈઝેશન' વિશેની અનુભૂતિ મેળવવા તત્પર હતા. સ્થાનિક મહાત્માઓ પૂજ્યશ્રીના સહજતા-સરળતાભર્યા વ્યવહારથી ખૂબ જ પ્રભાવિત થયા હતા. પ્રથમ દિવસે સત્સંગમાં આત્મજ્ઞાન સંબંધી વાતો થઈ હતી, બીજા દિવસે યોજાયેલ જ્ઞાનવિધિમાં ૧૦૦ મુમુક્ષુઓ આત્મજ્ઞાન પામ્યા હતા.

૮-૯ જુલાઈ : પૂજ્યશ્રીનો પ્રથમ વખત ડે મોઈન્સ (આયોવા) ખાતે બે દિવસનો સત્સંગ-જ્ઞાનવિધિનો કાર્યક્રમ યોજાયો. સ્થાનિક મહાત્માઓ પૂજ્યશ્રીની મુલાકાત માટે ભારે ઉત્સુક અને આનંદિત હતા. આઠમી તારીખે પૂજ્ય નીરુમાના ૫૧મા જ્ઞાનદિવસની ઉજવણી રૂપે વિશેષ ભક્તિ કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. પૂજ્યશ્રીએ પણ પદ ગાયું હતું. ૨૭૫ થી વધુ લોકોએ સત્સંગ અને જ્ઞાનવિધિનો લાભ લીધો. ઘણાં મુમુક્ષુઓ પહેલી જ વખત સત્સંગમાં આવ્યા હતા. આત્મજ્ઞાન વિશેની વાતો સાંભળી તેઓ ખૂબ જ પ્રભાવિત થયા હતા અને પછીના દિવસે આત્મજ્ઞાન લેવા આવ્યા હતા. નવમી તારીખે સવારે આપ્તપુત્ર દ્વારા જ્ઞાનવિધિની સામાન્ય માહિતી આપતો સત્સંગ થયો હતો અને સાંજે જ્ઞાનવિધિમાં ૧૦૦ મુમુક્ષુઓ આત્મજ્ઞાન પામ્યા હતા. ઘણાં મુમુક્ષુઓએ આત્મજ્ઞાન પ્રાપ્તિનો અવસર પામીને ધન્યતા અનુભવી હતી.

આત્મજ્ઞાની પૂજ્ય દીપકભાઈના સાંનિઘ્યમાં આગામી સત્સંગ કાર્યક્રમો

અડાલજ ત્રિમંદિર

૧૭ ઓગષ્ટ (શનિ) સાંજે ૪ થી ૭ - સત્સંગ તથા ૧૮ ઓગષ્ટ (રવિ) સવારે ૧૦ થી ૧૨ - આપ્તપુત્ર સત્સંગ

૧૮ ઓગષ્ટ (રવિ) બપોરે ૪ થી ૭-૩૦ - જ્ઞાનવિદિ

૨૪ ઓગષ્ટ (શનિ) રાત્રે ૯ થી ૧૨-૧૫ - જન્માષ્ટમી નિમિત્તે વિશેષ કાર્યક્રમ

૨૫ ઓગષ્ટ (રવિ) - સવારે ૧૧ થી ૧ અને સાંજે ૫ થી ૭-૩૦ - પૂજ્યશ્રીના દર્શનનો વિશેષ કાર્યક્રમ

૨૬ ઓગષ્ટ થી ૨ સપ્ટેમ્બર - પર્યુષણ પર્વ - આપ્તવાણી-૧૪ ભાગ-૧ ગ્રંથ પર સત્સંગ પારાયણ

સવારે ૧૦ થી ૧૨-૩૦, સાંજે ૪-૩૦ થી ૬-૪૫ - વાંચન (પેજ-૪૦થી) - સત્સંગ - સામાયિક

બહારગામથી આવનાર મહાત્મા-મુમુક્ષુઓને વ્યવસ્થા માટે ખાસ સૂચના

(૧) પારાયણમાં ભાગ લેવા 'AKonnect' દ્વારા અથવા પોતાના સેન્ટરમાં અને જ્યાં નજીકમાં સત્સંગ સેન્ટર નથી એમણે અડાલજ ત્રિમંદિરના ફોન નં. ૦૭૯-૩૯૮૩૦૪૦૦ અથવા ૯૯૨૪૩૪૮૮૮૦ ઉપર (સવારે ૯ થી ૧ તથા બપોરે ૨ થી સાંજે ૭) પર ૧૧ ઓગષ્ટ ૨૦૧૯ સુધીમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે.

૨૭ ઓક્ટોબર (રવિ), રાત્રે ૮-૩૦ થી ૧૦-૩૦ - દિવાળી નિમિત્તે વિશેષ ભક્તિ

૨૮ ઓક્ટોબર (સોમ), સવારે ૮-૩૦ થી ૧, સાંજે ૫ થી ૬-૩૦ - નૂતન વર્ષ નિમિત્તે પૂજન-ભક્તિ-દર્શન

દિલ્હી

૧૩-૧૪ સપ્ટેમ્બર (શુક્ર-શનિ) સાંજે ૫-૩૦ થી ૮-૩૦ - સત્સંગ તથા ૧૫ સપ્ટેમ્બર (રવિ) સાંજે ૫ થી ૮-૩૦- જ્ઞાનવિદિ

સ્થળ : તાલકટોરા ઈન્ડોર સ્ટેડિયમ, નવી દિલ્હી.

સંપર્ક : ૯૯૯૯૫૩૩૯૪૬, ૯૮૧૦૦૯૮૫૬૪

બેંગ્લોર

૧૭ સપ્ટેમ્બર (મંગળ) સાંજે ૫-૩૦ થી ૮-૩૦ - સત્સંગ તથા ૧૮ સપ્ટેમ્બર (બુધ) સાંજે ૫-૩૦ થી ૯ - જ્ઞાનવિદિ

૧૯ સપ્ટેમ્બર (ગુરુ) - સાંજે ૫-૩૦ થી ૮ - આપ્તપુત્ર સત્સંગ

સ્થળ : બેંગ્લોર પાર્ટીદાર સમાજ, પીન્ચા, ૮ હેસરદાદા મેઈન રોડ, બાગલકુંડે.

સંપર્ક : ૯૫૯૦૯૭૯૦૯૯

પૂના

૨૦-૨૧ સપ્ટેમ્બર (શુક્ર-શનિ) - સાંજે ૫-૩૦ થી ૮-૩૦ - સત્સંગ તથા ૨૨ સપ્ટે. (રવિ) - સાંજે ૫ થી ૮-૩૦ - જ્ઞાનવિદિ

સ્થળ : ગણેશ ક્લબ ક્લિડા મંચ, નહેરુ સ્ટેડિયમ પાસે, સ્વારગેટ બસ સ્ટેશન પાસે. સંપર્ક : ૭૨૧૮૪૭૩૪૬૮

૨૩ સપ્ટેમ્બર (સોમ) - સાંજે ૫-૩૦ થી ૮ - આપ્તપુત્ર સત્સંગ

સ્થળ : સ્વયંચર મંગલ કાર્યાલય, ૬૯૫/૩/૨૭, પૂને-સતારા રોડ, આદિનાથ સોસાયટી પાસે.

પરમ પૂજ્ય દાદાશ્રીનો ૧૧૨મો જન્મજયંતી તથા મુંબઈ ત્રિમંદિર પ્રાણપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ

૮ થી ૧૦ નવેમ્બર (શુક્ર - રવિ) સવારે ૯-૩૦ થી ૧૨ - પ્રાણપ્રતિષ્ઠા, સાંજે ૬-૩૦ થી ૯ - સત્સંગ

ત્રિમંદિર સ્થળ : ત્રિમંદિર, શ્રદ્ધાવન, અભિનવનગર રોડ, લા વિસ્ટા બિલ્ડીંગ પાસે, કાજુપાડા, બોરીવલી (ઈસ્ટ)

૭ નવેમ્બર (ગુરુ) સવારે ૧૦ થી ૧૨-૩૦ - સત્સંગ, સાંજે ૬-૩૦ થી ૮ - મહોત્સવ શુભારંભ, સાંજે ૮ થી ૯ - સત્સંગ

૧૧ નવેમ્બર (સોમ) સવારે ૮ થી ૧, સાંજે ૫ થી ૮ - જન્મજયંતી નિમિત્તે વિશેષ પૂજન-દર્શન-ભક્તિ

૧૨ નવેમ્બર (મંગળ) - સવારે ૧૧ થી ૧૨-૩૦ - આપ્તપુત્ર સત્સંગ, સાંજે ૫-૩૦ થી ૯ - જ્ઞાનવિદિ

મહોત્સવ સ્થળ : B.M.C. ગ્રાઉન્ડ, ચીકુવાડી, સેઈન્ટ રોક કોલેજ સામે, બોરીવલી (વેસ્ટ) સંપર્ક : ૯૩૨૩૫૨૮૯૦૧

(૧) મહોત્સવમાં ભાગ લેવા 'AKonnect' દ્વારા અથવા પોતાના સેન્ટરમાં અને જ્યાં નજીકમાં સત્સંગ સેન્ટર નથી એમણે અડાલજ ત્રિમંદિરના ફોન નં. ૦૭૯-૩૯૮૩૦૪૦૦ અથવા ૯૯૨૪૩૪૮૮૮૦ ઉપર (સવારે ૯ થી ૧ તથા બપોરે ૨ થી સાંજે ૭) પર રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે. (૨) પ્રાણપ્રતિષ્ઠા ત્રિમંદિરે રહેશે અને બાકીના બધા પ્રોગ્રામ મહોત્સવ સ્થળે રહેશે.

ત્રિમંદિરોના સંપર્ક : અડાલજ : (૦૭૯) ૩૯૮૩૦૧૦૦; રાજકોટ : ૯૯૨૪૩૪૩૪૭૮; ભુજ : ૯૯૨૪૩૪૫૫૮૮; અંજાર : ૯૯૨૪૩૪૬૬૨૨
ગોધરા : ૯૭૨૩૭૦૭૭૩૮; મોરબી : ૯૯૨૪૩૪૧૧૮૮; સુરેન્દ્રનગર : ૯૭૩૭૦૪૮૩૨૨; અમરેલી : ૯૯૨૪૩૪૪૬૦; જામનગર : ૯૯૨૪૩૪૩૬૮૭
વડોદરા : ૯૫૭૪૦૦૧૫૫૭; અન્ય સેન્ટરોના સંપર્ક : અમદાવાદ : (૦૭૯) ૨૭૫૪૦૪૦૮; મુંબઈ : ૯૩૨૩૫૨૮૯૦૧
U.S.A.-Canada: +1 877-505-DADA (3232); U.K.: +44 330-111-DADA (3232); Australia : +61 421127947

સામાને પહોંચે સાચા પ્રતિક્રમણ

પ્રતિક્રમણ કરીએ તો સામી વ્યક્તિને પહોંચે જ. તેને ખબર પડે કે ના પડે, એનો આપણા પ્રત્યેનો ભાવ નરમ થતો જાય. આ પ્રતિક્રમણમાં તો બહુ અસર છે. એક કલાક જો કરો તો સામામાં ફેરફાર થાય, જો ચોખ્ખા થયા હોય તો. જ્યાં આપણે જેનું પ્રતિક્રમણ કરીએ તે આપણા દોષ તો જુએ નહીં પણ આપણા માટે તેને માન ઉત્પન્ન થાય. નિજસ્વરૂપની પ્રાપ્તિ પછી સાચા પ્રતિક્રમણ હોય. એક કલાક પ્રતિક્રમણ કરો તોય સ્વસત્તાનો અનુભવ થાય. પ્રતિક્રમણ જો તુર્ત જ રોકડું થઈ જાય તે ભગવાન પદમાં આવી જાય તેમ છે. અતિક્રમણથી આ ઊભું થયું છે ને પ્રતિક્રમણથી એ નાશ થાય છે ! જેમ જેમ પ્રતિક્રમણ રોકડું થતું જાય તેમ તેમ ચોખ્ખું થતું જાય. અતિક્રમણ સામે આપણે પ્રતિક્રમણ રોકડું કરીએ એટલે મન-વાણી ચોખ્ખાં થતાં જાય.

- દાદાશ્રી

